

ННІ/факультет	Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти
Кафедра	міжнародних відносин
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Форма навчання	денна

КРИВИЙ РІГ – 2026

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

ННІ/факультет	Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти
Кафедра	міжнародних відносин
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Форма навчання	денна

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач
кафедри

(підпис)

І. МАКСИМОВА

(Ініціал, ПРИЗВИЩЕ)

«23» червня 2026 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ
Паливоди Сніжани Володимирівни**

1. Тема роботи **Глобальні стрімінгові платформи як нові драйвери культурної дипломатії**

Керівник роботи Максимова Ірина Іванівна, д.е.н., доцент
затверджено наказом закладу вищої освіти від «06» квітня 2026 р. № 233-ст

2. Строк подання здобувачем роботи до **«23» червня 2026 р.**

3. Зміст кваліфікаційної бакалаврської роботи, об'єкт, предмет та мета дослідження:

Розділ 1. Теоретико-методологічні основи дослідження культурної дипломатії та стрімінгових медіа

Розділ 2. Методологія та стратегічний аналіз впливу медіа-платформ на міжнародні Культурні відносини

Розділ 3. Практичні виміри та перспективи для культурної дипломатії України

Об'єкт дослідження: економічні, соціокультурні та політичні механізми впливу глобальних стрімінгових платформ на міжнародні культурні відносини та національні креативні індустрії

Предмет дослідження: роль стрімінгових платформ як акторів культурної дипломатії
Та факторів трансформації економічних моделей національного кіновиробництва

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи: теоретико-методологічне обґрунтування Ролі стрімінгових платформ як нових акторів культурної дипломатії, аналіз економічних Викликів для національного кіновиробництва та розробка практичних рекомендацій для України щодо використання цього феномену

5. Дата видачі завдання «06» квітня 2026 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної бакалаврської роботи	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата, підпис)
1	Підготовка розділу 1	24.04.2026 р.	24.04.2026 р.
2	Підготовка розділу 2	11.05.2026 р.	11.05.2026 р.
3	Підготовка розділу 3	01.06.2026 р.	01.06.2026 р.
4	Перевірка кваліфікаційної бакалаврської роботи на наявність ознак академічного плагіату за допомогою програми StrikePlagiarism	до 08.06.2026 р.	08.06.2026 р.
5	Отримання відгуку від наукового керівника	до 19.06.2026 р.	19.06.2026 р.
6	Подання кваліфікаційної роботи на перегляд завідувачу кафедри	до 22.06.2026 р.	22.06.2026 р.
7	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи	23.06.2026 р.	Реєстраційний № ____ «23» червня 2026 р.
8	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі	23.06.2026 р.	23.06.2026 р.
9	Підготовка до захисту в ЕК	до 24.06.2026 р.	до 24.06.2026 р.

Завдання підготував науковий керівник

(підпис)

І. МАКСИМОВА

(Ініціал, ПРИЗВИЩЕ)

Завдання одержав

(підпис)

С. ПАЛИВОДА

(Ініціал, ПРИЗВИЩЕ)

АНОТАЦІЯ

Паливода С.В. Глобальні стрімінгові платформи як нові драйвери культурної дипломатії. – Рукопис. Кваліфікаційна бакалаврська робота за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Державний університет економіки і технологій. Кривий Ріг, 2026.

74 с., 6 рис., 5 табл., 39 джерел.

Кваліфікаційну бакалаврську роботу присвячено дослідженню впливу глобальних стрімінгових платформ на міжнародні культурні відносини та розвиток національних креативних індустрій. Охарактеризовано теоретичні засади культурної дипломатії в умовах цифрової глобалізації, розкрито взаємозв'язок між концепціями м'якої сили, публічної дипломатії та культурної дипломатії.

Проаналізовано роль стрімінгових платформ як нових недержавних акторів культурної дипломатії, здатних впливати на формування міжнародного іміджу держав, поширення культурних цінностей і національних наративів. Встановлено, що алгоритмічна курація контенту та стратегія глокалізації створюють нові можливості для культурного обміну, водночас породжуючи виклики для культурного суверенітету та національної ідентичності.

Досліджено економічний вплив стрімінгових платформ на національне кіновиробництво. Виявлено амбівалентний характер цього впливу, який поєднує залучення інвестицій і розширення міжнародної аудиторії з ризиками втрати контролю над інтелектуальною власністю та посилення залежності від транснаціональних медіакомпаній.

Проаналізовано механізми формування позитивного сприйняття культур через медіаконтент і синергію стрімінгових платформ із соціальними мережами.

На основі отриманих результатів розроблено практичні рекомендації щодо використання потенціалу глобальних стрімінгових платформ для розвитку культурної дипломатії України.

Запропоновано напрями вдосконалення державної політики у сфері підтримки національного контенту, захисту інтелектуальної власності та просування позитивного міжнародного іміджу України в цифровому медіапросторі.

Ключові слова: культурна дипломатія, стрімінгові платформи, м'яка сила, інтелектуальна власність, національне кіновиробництво, культурний суверенітет.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ТА СТРІМІНГОВИХ МЕДІА	12
1.1. Еволюція поняття «культурна дипломатія» в умовах глобалізації: від традиційних інструментів до цифрових акторів	12
1.1.1. Співвідношення понять «м'яка сила» (soft power), «публічна дипломатія» та «культурна дипломатія»	15
1.1.2. Основні функції та завдання культурної дипломатії в сучасному світі	19
1.2. Глобальні стрімінгові платформи як соціокультурний феномен	23
1.2.1. Стрімінгові платформи як транслятори національних культур та ідентичностей	26
1.2.2. Стрімінгові платформи як інструмент зовнішньополітичного впливу	31
Висновки до розділу 1	34
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЯ ТА СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ МЕДІА-ПЛАТФОРМ НА МІЖНАРОДНІ КУЛЬТУРНІ ВІДНОСИНИ	36
2.1. Методологічні підходи до аналізу впливу медіа-акторів на міжнародні культурні відносини.	36
2.2. Аналіз стратегій контент-політики стрімінгових гігантів	39
2.3. Економічний вплив стрімінгових платформ на національне кіновиробництво	44
2.4. Аналіз формування позитивного сприйняття іноземної культури та цінностей через медіа-контент	48
Висновки до розділу 2	51

РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНІ ВИМІРИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ	53
КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ	
3.1. Кейс-дослідження: аналіз впливу контенту певної країни на формування її іміджу.	53
3.2. Аналіз попиту на український контент та потенціал його просування через глобальні платформи.	57
3.3. Розробка рекомендацій щодо співпраці з глобальними стрімінговими акторами.	59
Висновки до розділу 3	64
ВИСНОВКИ	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	68

ВСТУП

Сучасний стан глобальної культурної економіки характеризується домінуванням транснаціональних цифрових платформ, які докорінно трансформували як способи споживання контенту, так і механізми його виробництва. Глобальні стрімінгові платформи (Netflix, Amazon Prime Video, Disney+) перестали бути лише дистриб'юторами, перетворившись на найбільших інвесторів та виробників контенту, що імплементують стратегію «глокалізації». Ця стратегія, зосереджена на інвестуванні у високоякісний локальний контент (наприклад, у Південній Кореї, Іспанії, Німеччині), стала ключовим чинником культурного обміну.

Провідні наукові установи, як-от Оксфордський університет, Центр європейської політики та ЮНЕСКО, активно досліджують цей феномен, зосереджуючись на впливі стрімінгу на культурний суверенітет та економічну стійкість національних індустрій. Провідні вчені (зокрема, Дж. Най, який сформулював теорію м'якої сили, та дослідники політичної економії медіа) визнають, що ці платформи є новими, недержавними акторами, чий вплив на формування міжнародного іміджу країни часто перевищує можливості традиційної державної дипломатії. Важливою тенденцією є також алгоритмічна курація, яка формує індивідуалізовані медіа-дієти, перетворюючи технологію рекомендацій на потужний інструмент культурного позиціонування.

Актуальність роботи визначається необхідністю адекватної реакції національних урядів та креативних індустрій на виклики та можливості, які створюють глобальні стрімінгові платформи. В умовах цифрової гегемонії виникає парадоксальна ситуація: значний приплив інвестицій у національне кіновиробництво (наприклад, мільярдні інвестиції Netflix) супроводжується втратою контролю національних творців над інтелектуальною власністю та структурною деформацією ринку праці через інфляційний тиск на гонорари.

Сучасний стан об'єкта дослідження – процес культурного обміну – є високоамбівалентним: з одного боку, національні культури отримують безпрецедентну глобальну видимість (кейс Hallyu), з іншого – наративи можуть піддаватися гомогенізації заради відповідності глобальним алгоритмічним критеріям успіху, що ставить під загрозу автентичність та різноманітність кінематографу. Для України, яка прагне інтегруватися у світовий культурний простір і ефективно протидіяти ворожим інформаційним впливам, розуміння цих механізмів є критичним для забезпечення власного інформаційного та культурного суверенітету.

Світові тенденції спрямовані на створення транскордонного регуляторного режиму, який би збалансував комерційні інтереси платформ із завданнями збереження культурного суверенітету. Ключовими напрямками є:

1. Запровадження контент-квот та інвестиційних зобов'язань: як приклад, Директива ЄС про аудіовізуальні медіапослуги (AVMSD), що вимагає від стрімерів 30% європейського контенту та фінансових внесків у локальне виробництво.
2. Боротьба за інтелектуальну власність: розробка механізмів спільного володіння правами (co-ownership) або обов'язкового ліцензування контенту для національних телеканалів після закінчення ексклюзивного періоду стрімінгу. Ця тенденція зумовлена усвідомленням, що втрата інтелектуальної власності підриває фінансову самостійність національних продюсерських компаній.
3. Використання моделей «культурних хвиль»: державна підтримка та кооптація успіху локального контенту (як у випадку Південної Кореї) для перетворення комерційного продукту на інструмент м'якої сили. При цьому увага приділяється не лише фінансуванню, а й системній підтримці суміжних креативних індустрій.

Мета роботи. Теоретико-методологічне обґрунтування ролі стрімінгових платформ як нових акторів культурної дипломатії, аналіз економічних викликів для національного кіновиробництва та розробка практичних рекомендацій для України щодо використання цього феномену.

Завдання роботи:

1. Систематизувати теоретичні основи культурної дипломатії в умовах цифрової глобалізації.
2. Проаналізувати контент-стратегії стрімінгових платформ та їхній вплив на контроль над інтелектуальною власністю.
3. Виявити соціокультурні та геополітичні наслідки діяльності платформ, включаючи їхню синергію з соціальними мережами.
4. Провести кейс-дослідження успішного впливу (наприкладі Кореї) для виведення універсальних уроків.
5. Розробити практичні рекомендації для органів державної влади України щодо регулювання взаємодії зі стрімінговими гігантами та посилення культурної дипломатії.

Можливі сфери застосування: Міністерство культури та інформаційної політики, Міністерство закордонних справ України, Український культурний фонд, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, освітній процес у сферах медіа, культурології та міжнародних відносин.

Об'єкт дослідження: економічні, соціокультурні та політичні механізми впливу глобальних стрімінгових платформ.

Предмет дослідження: роль стрімінгових платформ як акторів культурної дипломатії та факторів трансформації економічних моделей національного кіновиробництва.

Використані методи: політико-економічний аналіз, культурологічний та дискурсивний аналіз контенту, кейс-аналіз, а також методи системного аналізу та синтезу для обґрунтування теоретичних положень.

Інформаційна база дослідження: включає офіційні звіти транснаціональних стрімінгових компаній, регуляторні документи Європейського Союзу та національних медіа-регуляторів (Франція, Канада, Південна Корея), наукові публікації у галузі міжнародних відносин та медіа-досліджень, а також аналітичні матеріали провідних світових консалтингових агенцій та аналітичних центрів.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ТА СТРІМІНГОВИХ МЕДІА

1.1. Еволюція поняття «культурна дипломатія» в умовах глобалізації: від традиційних інструментів до цифрових акторів

Еволюція концепції культурної дипломатії представляє собою мікрокосм ширших змін у системі міжнародних відносин, спричинених технологічним прогресом і процесами глобальної інтеграції. Це явище пройшло шлях від інтуїтивної практики імперій та держав, яка використовувала мистецтво як інструмент престижу, до складних, алгоритмічно керованих потоків символічного капіталу в цифровому середовищі. Класичну епоху культурної дипломатії, що охоплює першу половину та середину ХХ століття, можна охарактеризувати як період інституціоналізації та ідеологізації культурного обміну.

Держава виступала безумовним архітектором і основним виконавцем, а її культурні інститути за кордоном – Британська рада, Інститут Гете, Альянс Франсез – виконували функції своєрідних «культурних посольств», завданням яких було не лише навчання мови, але й формування лояльної до метрополії інтелектуальної еліти в колоніях та країнах впливу. Як зазначає Полякова Ю. В., Шайда О. Є., Степанов А. В., культурна дипломатія саме через такі інститути сприяє соціальному та культурному розвитку країни, поширюючи інформацію про неї [16, с. 58]. Холодна війна стала часом найбільшої концентрації державних ресурсів у цій сфері, перетворивши культурну дипломатію на фронт ідеологічного протистояння. Радянський Союз інвестував у гастролі балету, художні виставки та міжнародні фестивалі молоді як у демонстрацію переваг соціалістичного ладу, тоді як США, через програми Державного департаменту

та фонди, просували джаз, абстрактний експресіонізм та літературу як символи свободи вираження та індивідуалізму. Андрій Мартинов зазначає, що культурна дипломатія як інструмент «м'якої сили» виявилась на тому історичному етапі неспроможною врегулювати міждержавні протиріччя, які перекреслили надії на мирне вирішення суперечок [1, с. 114]. У цій біполярній системі культурний продукт був чітко детермінованим носієм політичного послання, а обмін відбувався за принципом ієрархічної, однонаправленої трансляції від центру сили до периферії.

Глибока трансформація цієї моделі почалася з розпадом біполярної системи та прискоренням глобалізаційних процесів, які знайшли своє найяскравіше втілення в цифровій революції. Три ключові тенденції стали каталізаторами змін: детерриторизація, демократизація та комерціалізація культурних потоків. Детерриторизація виявилась в тому, що культурний обмін перестав бути жорстко прив'язаним до фізичного переміщення артефактів чи людей. Цифрові копії фільмів, музики, літературних творів почали циркулювати в глобальному інформаційному просторі, минаючи митні та ідеологічні кордони. Демократизація полягала у зростанні кількості акторів, здатних брати участь у культурному діалозі на міжнародному рівні. Якщо раніше це була привілея держав або великих фондів, то з появою інтернету незалежний режисер, музикант або блогер міг досягти глобальної аудиторії, створивши віртуальну спільноту навколо своєї творчості. Комерціалізація ж призвела до того, що головними рушіями культурного обміну стали не дипломатичні відомства, а транснаціональні корпорації, для яких культура є товаром. Степанова К. вказує, що стрімінгові сервіси, такі як Netflix та Disney+, радикально трансформують індустрію, переносючи центр ваги на комерційні моделі [20]. Це створило принципово нову ситуацію, коли зовнішньополітичні інтереси держави почали переплітатися, а іноді й суперечити, економічним інтересам приватних медіа-гігантів.

У цих умовах з'явився новий тип актора – цифровий або медіа-актор, який взяв на себе багато функцій традиційної культурної дипломатії, часто несвідомо та побічно. Стрімінгові платформи, соціальні мережі, агрегатори контенту стали головними «кураторами» глобального культурного смаку. Як зазначають автори статті «Як стрімінгові платформи змінюють українську кіноіндустрію», вони стають новими центрами культурної ваги [25]. Їхній вплив ґрунтується не на ідеологічних директивах, а на алгоритмах, які оптимізують показники уваги та утримання користувача. Однак ці алгоритмічні рішення мають глибокі культурно-політичні наслідки. Наприклад, рішення Netflix інвестувати в корейські драми суттєво посилило глобальну видимість та привабливість південнокорейської культури, що прямо сприяло зростанню м'якої сили цієї країни. За даними InVenture, Netflix інвестував \$2,5 млрд у виробництво серіалів та фільмів у Південній Кореї, що стало потужним каталізатором її культурного експорту [33]. Таким чином, приватна компанія, керуючись логікою ринку, виконала функцію культурної дипломатії кращою мірою, ніж це могли б зробити офіційні інститути Кореї.

Сучасна культурна дипломатія перетворилася на гібридну систему, де держава вже не монополіст, а один із учасників складних мережових взаємодій (Рис. 1.1.). Марченко А. вказує, що сучасна культурна дипломатія є складовою стратегічних комунікацій держави та вимагає інтеграції цифрових технологій для ефективного впливу [9]. Її завданням стало не стільки створювати власні культурні потоки, скільки навчитися навігувати, кооптувати та синергійно взаємодіяти з потужними потоками, що генеруються цифровими платформами, соціальними мережами та глобальною креативною індустрією. Це вимагає переходу від логіки контролю до логіки партнерства, від монологу до полілогу, від просування ідеології до співтворчості спільних культурних просторів.

Рис. 1.1. Архітектура сучасної культурної дипломатії в цифрову епоху

Примітка. Джерело: розроблене автором

1.1.1. Співвідношення понять «м'яка сила» (soft power), «публічна дипломатія» та «культурна дипломатія»

Теоретичне розрізнення понять «м'яка сила», «публічна дипломатія» та «культурна дипломатія» є не просто академічним вправленням, а критично важливим інструментом для розробки ефективної зовнішньополітичної стратегії та аналізу дій конкурентів. Ці концепції утворюють логічну та ієрархічно організовану тріаду, де кожен наступний елемент є конкретним втіленням або механізмом реалізації попереднього. На вершині цієї концептуальної піраміди розташовується поняття м'якої сили, введене в науковий обіг Джозефом Наєм на межі 1980-х та 1990-х років.

Філатова О.Є. згадує, що концепція «м'якої сили», обґрунтована американським політологом Джозефом Наєм, включає культурну дипломатію як свою структурну частину [22, с. 52]. М'яка сила визначається як здатність держави домогтися бажаних результатів у міжнародній політиці завдяки привабливості, а не примусу чи грошовим стимулам. Ця здатність витікає з привабливості національної культури, політичних цінностей та зовнішньої політики. Важливо підкреслити, що м'яка сила – це не акт, а атрибут, ресурс або потенціал. Вона може існувати об'єктивно, незалежно від того, чи намагається держава її використовувати. Наприклад, італійська кухня або японська естетика володіють глобальною привабливістю самі по собі, генеруючи позитивні асоціації з цими країнами. Однак ця «пасивна» м'яка сила може бути не реалізована у політичній площині без свідомих зусиль.

Саме тут на сцену виходить публічна дипломатія, яка є операційним інструментом, стратегією дій та свідомою політикою держави, спрямованою на формування сприятливого громадського думки за кордоном. Юрченко О. визначає публічну дипломатію як систему заходів, за допомогою яких держава комунікує з громадськістю інших держав для просування своїх національних інтересів [24]. Якщо класична дипломатія працює з інституціями та елітами, то публічна дипломатія звертається безпосередньо до народів, до широких верств населення інших країн. Вона є комплексом заходів, призначених для інформування, залучення та впливу на іноземну аудиторію, з метою створення середовища, в якому політичні цілі держави будуть сприйняті як легітимні та бажані. Арсенал публічної дипломатії надзвичайно широк: це і міжнародне мовлення (таке як BBC, Deutsche Welle, Radio France Internationale), і мережа культурно-інформаційних центрів, і програми академічних обмінів (Фулбрайт, Erasmus Mundus), і робота з іноземними ЗМІ, і цифрові комунікації через соціальні мережі. Публічна дипломатія – це процес, за допомогою якого держава намагається перетворити свій потенціал м'якої сили на реальний політичний вплив.

Культурна дипломатія являє собою найбільш специфічний та сфокусований рівень цієї триади, будучи головним інструментом і основним змістом публічної дипломатії в її «м'якому», довгостроковому варіанті. Поплавська М. В. розглядає культурну дипломатію як один із найбільш ефективних засобів реалізації зовнішньополітичних стратегій будь-якої держави [7]. Якщо інформаційна складова публічної дипломатії може працювати з оперативними новинами та політичними повідомленнями, то культурна дипломатія орієнтована на глибинні, емоційні та ідентичнісні шари свідомості. Вона прагне не просто переконати в правильності певного рішення, а сформувати фундаментально позитивне, зацікавлене ставлення до країни, її народу, історії та цивілізаційних досягнень.

Інструментами культурної дипломатії виступають обмін художніми виставками, гастролі театрів та оркестрів, підтримка літературних переводів, організація кінофестивалів, просування національної мови. Руднєва А.О., Мальована Ю.Г., Арсенюк М.С. зазначають, що культурна дипломатія сприяє просуванню та популяризації національної культури за кордоном через організацію заходів, виставок та фестивалів [18, с. 65]. Її відмінною рисою є акцент на діалог та взаємодію, на спільне творення культурних цінностей, що робить її менш схильною до сприйняття як пропаганди. Проте принципова відмінність культурної дипломатії від стихійного культурного впливу полягає в її навмисності та інституційній підтримці з боку держави. Популярність американських фільмів у світі – це культурний вплив і джерело м'якої сили США, але фінансування гастролей симфонічного оркестру Державним департаментом з метою демонстрації культурного розвитку – це вже акт культурної дипломатії.

У цифрову епоху ці розмежування зазнають певного розмивання через появу гібридних форм. Стрімінгові платформи генерують масштабний культурний вплив (м'яку силу), але їхня діяльність не є публічною дипломатією в класичному розумінні, оскільки не керується державними цілями. Степанова К. підкреслює, що діяльність стрімінгових сервісів часто не керується

державними цілями, а логікою ринку [20]. Однак держави намагаються кооптувати ці комерційні потоки, інтегруючи їх у свою офіційну стратегію. Наприклад, іспанський уряд та Інститут Сервантеса можуть активно використовувати глобальний успіх серіалу «Паперовий будинок» для просування іспанської мови та культури, організовуючи тематичні заходи та співпрацюючи з платформою Netflix. Таким чином, комерційний успіх стає платформою для офіційної культурної дипломатії, що демонструє динамічну взаємодію всіх трьох рівнів концептуальної тріади в сучасних умовах.

Таблиця 1.1

**Операціоналізація понять: м'яка сила, публічна дипломатія,
культурна дипломатія**

Аспект	М'яка сила (Soft Power)	Публічна дипломатія (Public Diplomacy)	Культурна дипломатія (Cultural Diplomacy)
Суть	Атрибут, здатність, стратегічний ресурс держави.	Стратегічна діяльність та процес комунікації держави із зарубіжною громадськістю.	Спеціалізований інструмент/підмножина публічної дипломатії, що використовує культуру як засіб комунікації.
Первинний суб'єкт	Держава (але може генеруватися недержавними акторами).	Держава та її спеціалізовані інститути (посольства, культурні центри, міжнародні ЗМІ).	Державні та квазідержавні культурні інститути (інститути, фонди, культурні центри).
Об'єкт впливу	Уподобання, ставлення, ціннісні орієнтації іноземних аудиторій.	Громадська думка, ставлення, знання зарубіжної аудиторії.	Емоційно-ціннісна сфера, культурні уподобання, рівень взаєморозуміння між народами.
Основна мета	Формування довгострокових уподобань на користь	Формування сприятливого середовища для	Побудова довіри, взаєморозуміння та позитивного іміджу

	інтересів держави, що робить її політику природною та бажаною.	зовнішньої політики через вплив на іноземну громадськість.	через культурний діалог та обмін.
Ключові інструменти	Культура, політичні цінності, зовнішня політика (в їх об'єктивному вираженні).	Міжнародне мовлення, цифрові комунікації, освітні обміни, робота з ЗМІ, культурні обміни.	Обмін мистецтвом, гастролі, літературні переклади, кінофестивалі, мовні курси, спільні творчі проекти.
Часова перспектива	Довгострокова (формування атракторів).	Середньо- та довгострокова (формування середовища).	Найбільш довгострокова (формування емоційного зв'язку та ідентифікації).
Тип комунікації	Непряма, опосередкована (властивість приваблювати).	Від одно- до двосторонньої (інформування та залучення).	Переважно двостороння та багатостороння (діалог та співтворчість).

Примітка. Джерело: розроблено автором

1.1.2. Основні функції та завдання культурної дипломатії в сучасному світі

У сучасному поліцентричному світі, де інформаційні війни та боротьба за наративи стали рутинною практикою, культурна дипломатія перетворилася з декоративного елемента зовнішньої політики на її стратегічну основу, що виконує низку складних, переплєтених функцій. Марченко А. відзначає, що культурна дипломатія є ефективним інструментом налагодження діалогу та партнерства між державами, особливо важливим у умовах конфліктів [9]. Ці функції виходять далеко за межі простого ознайомлення з національним мистецтвом, трансформуючись у інструмент глибокого впливу на міжнародне середовище. Першорядною функцією, що лежить на поверхні, є формування та просування національного бренду (nation branding). У епоху глобальної

конкуренції за інвестиції, туристів, талановитих мігрантів та політичний вплив, образ країни стає критично важливим активом. Культурна дипломатія бере на себе роль архітектора цього образу, конструюючи та поширюючи за кордоном цілісне бачення нації. Це бачення інтегрує історичну глибину (культурну спадщину, традиції), сучасну динаміку (інновації, креативні індустрії, сучасне мистецтво) та майбутній потенціал. Успішний національний бренд, як у випадку з «Cool Japan» або «Korean Wave», створює «гало-ефект», коли позитивні асоціації з культурою автоматично переносяться на економічні продукти, політичні ініціативи та соціальну модель країни.

Глибшою, онтологічною функцією культурної дипломатії є побудова довіри та забезпечення гуманітарної взаємодії в умовах політичних криз. Історія демонструє, що культурні зв'язки часто виявляються надзвичайно живучими навіть тоді, коли офіційні дипломатичні відносини розірвані або знаходяться в глибокій кризі. В матеріалі «Культурна дипломатія: елегантний тандем мистецтва і політики» зазначається, що культурна дипломатія прагне створити «сприятливий клімат» для зовнішньополітичних ініціатив та зміцнити позитивний образ країни [8]. Спільні культурні проекти, освітні обміни, мистецькі колаборації можуть підтримувати нитки людського контакту та взаєморозуміння між суспільствами, створюючи основу для майбутнього політичного діалогу. Ця функція набуває особливої ваги в конфліктних регіонах, де культурна дипломатія може слугувати платформою для непрямих переговорів та зменшення ворожнечі, як це відбувалося, наприклад, в рамках низки ініціатив між громадянськими суспільствами Ізраїлю та Палестини. У цьому контексті культурна дипломатія перетворюється на інструмент «превентивної дипломатії», працюючи на зменшення конфліктного потенціалу через збільшення взаємної знайомості та співпраці.

У контексті загроз культурної гомогенізації та домінування глобальних медіа-продуктів, культурна дипломатія бере на себе важливу функцію захисту культурного суверенітету та просування мовної політики. Для багатьох держав,

особливо середніх та малих, збереження унікальної культурної ідентичності у глобальному інформаційному потоці є питанням національної безпеки. Автори статті «Як стрімінгові платформи змінюють українську кіноіндустрію» зазначають, що стрімінгові платформи стають полем битви за культурний суверенітет [25]. Культурна дипломатія стає механізмом протидії символічній ерозії, забезпечуючи «видимість» національної мови, літератури, історії та мистецтва на міжнародній арені. Це може включати підтримку програм літературних перекладів, фінансування участі національних авторів у міжнародних книжкових ярмарках, створення привабливого цифрового контенту про країну іноземними мовами. Таким чином, культурна дипломатія бореться не проти культурного обміну як такого, а за рівноправну участь у ньому, за можливість бути почутою в глобальному поліфонічному діалозі.

Сучасні глобальні виклики – кліматична зміна, пандемії, міграційні кризи – висувують на перший план функцію мобілізації спільної дії через культурний діалог та співчуття. Політичні переговори часто заходять у глухий кут через суворі національні інтереси та бюрократичні бар'єри. Культурна дипломатія, звертаючись до загальнолюдських цінностей та емоцій через мистецтво, може стати потужним каталізатором суспільної свідомості та солідарності. Марченко А. наголошує, що інноваційні механізми культурної дипломатії, включаючи цифрові технології, дозволяють швидко та ефективно донести культурні послання до міжнародної спільноти [9]. Документальні фільми, фотопроєкти, художні інсталяції, присвячені, наприклад, проблемі біженців або руйнуванню екосистем, здатні перекинути міст між різними суспільствами, сформувати спільне розуміння проблеми та підготувати громадську думку до необхідних політичних рішень. Тут культурна дипломатія перетворюється на інструмент глобального громадянського активізму, підтримуваний державними інститутами.

Окремо слід виділити функцію кризової комунікації та репутаційного менеджменту. У разі політичних скандалів, техногенних катастроф,

терористичних актів або економічних криз імідж країни зазнає серйозного удару. Юрченко О. відзначає, що в умовах війни завданням публічної (та культурної) дипломатії є демонстрація країни як незламної та пошук союзників [24]. Традиційні політичні заяви та заперечення часто виглядають неефективно та викликають скепсис. Культурна дипломатія в таких ситуаціях пропонує більш тонкий та переконливий інструментарій. Організація гуманітарних концертів, підтримка мистецьких проєктів, що демонструють відкритість та розмаїття суспільства, запрошення міжнародних знаменитостей для ознайомлення з ситуацією – все це дозволяє «перезавантажити» наратив про країну, змістивши акцент з негативного інциденту на її позитивний, людський і креативний потенціал. Ця функція стала особливо актуальною в епоху соціальних мереж, де репутація може бути зруйнована влітку.

Серед конкретних практичних завдань сучасної культурної дипломатії виокремлюються два стратегічних напрями. По-перше, це розвиток цифрової культурної дипломатії, яка виходить за межі простої присутності в соцмережах. Марченко А. підкреслює важливість застосування штучного інтелекту та цифрових платформ для автоматизації та оптимізації культурних обмінів [9]. Вона передбачає стратегічне створення високоякісного, релевантного та адаптованого до локальних особливостей онлайн-контенту (віртуальні тури, онлайн-курси, інтерактивні проєкти), активну роботу з цифровими інфлюенсерами та співпрацю з алгоритмами платформ для просування «позитивних» наративів. По-друге, це формування та підтримка довгострокових освітніх та професійних мереж. Кохно Д. Р. вказує, що важливим кроком є інтеграція культури, технологій та освіти в загальний експортний потенціал країни, як це зробила Південна Корея [6]. Інвестиції в стипендіальні програми для іноземних студентів, наукові обміни та стажування є найбільш ефективним довгостроковим вкладенням, оскільки створюють глобальну мережу лояльних випускників, які в подальшому займають ключові позиції в політиці, бізнесі та культурі своїх країн, стаючи неформальними «послами» держави-донора.

Полякова Ю. В., Шайда О. Є., Степанов А. В. також відзначають роль освітніх обмінів у формуванні позитивного іміджу країни [16, с. 62]. Отже, культурна дипломатія сьогодні – це багатовимірна стратегія, спрямована на формування символічного капіталу держави, що забезпечує її конкурентну перевагу, стійкість у кризах та здатність формувати майбутнє глобального порядку.

1.2. Глобальні стрімінгові платформи як соціокультурний феномен

Феномен глобальних стрімінгових платформ, таких як Netflix [37], Disney+ [29], Amazon Prime Video [26] та HBO Max [32] (Рис. 1.2.), сьогодні становить не лише технологічну інновацію в сфері розваг, але й радикальну трансформацію механізмів міжнародного культурного обміну та дипломатії. Степанова К. стверджує, що стрімінгові сервіси кардинально перевертають індустрію [20]. Їхнє виникнення та домінування слід розглядати як результат конвергенції декількох ключових факторів: технологічного прориву у сфері потокової передачі даних, глобальної стандартизації мобільних пристроїв, переходу від моделі власності на контент до моделі доступу за передплатою (access over ownership) та агресивної експансії транснаціонального капіталу у сферу креативних індустрій. Як відзначається у матеріалі «Піратство, конкуренція з телебаченням...», стрімінгові платформи працюють в умовах жорсткої конкуренції та змінюють медіа-споживання [14]. Ці платформи перетворилися з сервісів дистрибуції в потужних продюсерів, кураторів та архітекторів глобального культурного ландшафту, дещо аналогічно тому, як великі імперії минулого формували культурні потоки в межах своїх сфер впливу.

Рис. 1.2. Глобальні стрімінгові платформи

Примітка. Джерело: розроблене автором

Принципово новою рисою стрімінгових медіа є їхня здатність до одночасної глобалізації та гіперлокалізації. На відміну від класичного Голлівуду, який експортував універсалізований продукт, розрахований на найширшу аудиторію, сучасні платформи реалізують стратегію «глокалізації». За даними CacheFly, платформи знаходять баланс, інвестуючи в оригінальний контент для залучення та утримання аудиторії в різних регіонах [38]. Для утримання абонентів у різних регіонах вони інвестують значні кошти у виробництво високобюджетного контенту місцевими мовами, з місцевими акторами та на основі локальних культурних кодів. Це призвело до феномену, коли національні кінематографії, що традиційно існували в нішах, отримали безпрецедентний доступ до глобальної аудиторії. Успіх таких продуктів, як іспанський «Паперовий будинок» [23], корейська «Гра в кальмара» [21] чи французький «Люпен», демонструє, як стрімінг-платформи можуть слугувати каталізатором

«культурних хвиль», що генерують значний приріст м'якої сили для країн-походження. Матеріал «Світовий феномен: Як корейська культура підкорює світ через Нетфлікс» описує, як Netflix став потужним каналом поширення корейської хвилі Hallyu [19]. Таким чином, вони виконують функцію культурної дипломатії, не будучи частиною державного апарату, а діючи в логіці глобального ринку.

Однак ця нова модель породжує низку серйозних викликів та парадоксів. По-перше, виникає парадокс плюралізації через стандартизацію. Хоча платформи і роблять доступним більш різноманітний контент, вони водночас накладають на нього універсальні формати оповіді, естетичні стандарти та комерційні вимоги. Степанова К. звертає увагу на те, як стрімінгові сервіси впливають на кіновиробництво, формуючи певні стандарти [20]. Локальна історія, адаптована для глобального споживання, може втрачати культурну автентичність та соціальну гостроту, перетворюючись на легко засвоюваний продукт. По-друге, стрімінгові платформи стали полем битви за культурний суверенітет. Їхня транснаціональна природа та потужний вплив на національний інформаційний простір змушують держави вживати заходів регулювання. Як зазначається в матеріалі «Як стрімінгові платформи змінюють українську кіноіндустрію», платформи стикаються з викликами щодо культурного суверенітету та регулювання [25]. Реакції різних акторів утворюють спектр: від протекціоністських квот на національний контент (як в ЄС) до повного блокування іноземних платформ і створення власних, сильно цензурованих альтернатив (як в Китаї). Ця боротьба свідчить про те, що цифровий культурний простір став стратегічним ресурсом, контроль над яким визначає здатність держави формувати національну ідентичність.

Крім того, стрімінгові медіа трансформують саму природу культурного впливу через алгоритмічну курацію. Рекомендаційні системи, що базуються на складних машинних алгоритмах, формують індивідуалізовані «медійні дієти» для кожного користувача. Дослідження медіаспоживання українців від «MMR»

показує, що контент зі стрімінгових платформ займає значне місце в медіа-раціоні, а його підбір часто залежить від алгоритмів [12]. Це створює ризик формування «фільтруючих бульбашок» (filter bubbles) та соціальної фрагментації, коли спільний культурний досвід суспільства розмивається. У міжнародному контексті алгоритми можуть ненавмисно посилювати певні культурні стереотипи або обмежувати видимість контенту з певних регіонів, фактично здійснюючи невидиму цензуру. Матеріал «Data-driven атрибуція: що це і як використовувати» пояснює важливість аналізу даних та алгоритмів у сучасних медіа [28]. Таким чином, культурна дипломатія в умовах домінування стрімінгу змушена враховувати не лише зміст повідомлення, але й логіку його доставки та ранжування технологічними посередниками.

Висновково, стрімінгові медіа виступили в ролі могутніх трансформаторів, що переносять центр ваги культурної дипломатії зі сфери державної політики в сферу глобальної політичної економії культури. Матеріал «Як стрімінгові платформи змінюють українську кіноіндустрію» підкреслює їхній трансформаційний вплив на національні індустрії [25]. Вони відкривають нові можливості для демократизації культурного обміну та просування м'якої сили, але водночас породжують нові виклики, пов'язані з комерціалізацією, алгоритмізацією та боротьбою за суверенітет у цифровому просторі. Ефективна культурна дипломатія в XXI столітті вимагає від держав та інших акторів не просто використовувати ці платформи як канали, але й розуміти та взаємодіяти з їхньою внутрішньою логікою, економікою та політикою.

1.2.1. Стрімінгові платформи як транслятори національних культур та ідентичностей

У контексті глибокої цифрової глобалізації стрімінгові платформи перетворилися на найпотужніші та найдинамічніші канали міжнародної

культурної комунікації, що функціонують як гіпермасштабні архіви, куратори та дистриб'ютори національних образів, історій та цінностей [9]. Вони є тим символічним простором, де локальна культурна автентичність зустрічається з глобальною логікою комерційного споживання, породжуючи нові механізми формування та зміни культурних ідентичностей. Цей процес далеко виходить за межі пасивного показу, трансформуючи платформи в активних учасників культурної політики, що перевизначають традиційні уявлення про культурний суверенітет та географію м'якої сили [22]. Функціонування цих платформ як трансляторів культур є особливо важливим в умовах, коли класичні інститути культурної дипломатії втрачають монополію на зовнішні культурні зв'язки, поступово поступаючись місцем мережам, побудованим на основі цифрової взаємодії та алгоритмічного відбору контенту [25].

Одним з найяскравіших проявів цієї трансформації є феномен культурних хвиль (Cultural Waves), які генеруються стрімкою дистрибуцією національного контенту через глобальні платформи [19]. Класичним прикладом є корейська хвиля Hallyu, яка завдяки інтеграції з такими гігантами, як Netflix, перетворилася з регіонального азійського явища на глобальний культурний феномен [31]. Стрімінгові платформи виступили не лише як канали поширення, але й як фінансові та технологічні каталізатори, які дозволили національній індустрії вийти на новий якісний рівень. Успіх творів, таких як «Гра в кальмара», «Ігра в кальмара» або «Спадкоємці», сформував потужний позитивний імідж Південної Кореї як сучасної, інноваційної та креативної держави [21]. Цей імідж генерує значний економічний мультиплікаторний ефект: зростає попит на вивчення корейської мови, розширюється експорт корейських товарів (косметика, одяг, їжа), активізується туристичний потік до місць зйомок культових серіалів. Таким чином, стрімінгові платформи де-факто виконують функцію масованої культурної дипломатії, де кожен успішний комерційний продукт автоматично стає інструментом просування національного бренду та збільшення м'якої сили країни-походження. Марченко А. стверджує, що культурна дипломатія сьогодні

є складовою стратегічних комунікацій держави та виконує функцію формування позитивного іміджу через культурні обміни та популяризацію національних здобутків [9].

Проте, цей процес глобалізації національних культур супроводжується серйозним парадоксом глокалізації, що полягає у протиріччі між прагненням до автентичності та потребою у відповідності глобальним стандартам. З одного боку, стрімінгові платформи надають безпрецедентну видимість культурним продуктам з периферійних, раніше мало відомих світу, регіонів. З іншого боку, для досягнення глобального успіху ці продукти часто мусять проходити процес культурної адаптації, що може призводити до їхньої гомогенізації та втрати соціальної, історичної чи естетичної гостроти. Складна локальна реальність може бути спрощена до набору екзотичних кліше та універсальних сюжетних архетипів, зрозумілих аудиторії з будь-якої точки планети. Наприклад, соціальна критика, вбудована в оригінальний національний твір, може бути приглушена заради створення більш комерційно привабливого наративу. Це породжує напругу між збереженням культурної унікальності та прагненням відповідати алгоритмічним критеріям глобального попиту, що часто визначаються даними про перегляд у ключових ринках, таких як США чи Європа [28].

Окремої уваги заслуговує роль стрімінгових платформ як арени боротьби за історичні наративи та колективну пам'ять. У цифрову епоху контроль над представленням ключових історичних подій у масовій культурі стає стратегічним ресурсом. Платформи перетворюються на поля символічної боротьби, де конкурують альтернативні версії минулого. Уряди та громадянські суспільства усвідомлюють, що фільми та серіали, доступні на глобальних стрімінгових сервісах, формують уявлення про націю не лише у іноземних глядачів, а й у власних громадян, особливо молоді. Авторитарні режими активно чинять тиск на платформи з метою цензурування або видалення контенту, який суперечить офіційній ідеології чи критикує дії влади. Натомість, демократичні країни можуть сприяти створенню та просуванню творів, що акцентують

цінності відкритого суспільства, прав людини та свободи слова. Таким чином, стрімінговий каталог перестає бути нейтральним розважальним продуктом, перетворюючись на політичну карту, де кожен культурний об'єкт є символічним засобом впливу на громадську думку та формування певного іміджу країни [22].

Таблиця 1.2

Цикл культурного впливу стрімінгового контенту через синергію з соціальними мережами

Етап циклу	Дія на стрімінговій платформі	Відображення та посилення в соціальних мережах	Соціокультурний ефект
Реліз та первинне споживання	Одночасний випуск всього сезону (binge-release model).	Миттєве формування хвилі обговорень, мемів, детального аналізу сюжету та персонажів у Twitter, TikTok, Reddit.	Створення ефекту FOMO (Fear Of Missing Out), трансформація перегляду з приватного акту в соціальну норму та спільний досвід.
Віральне поширення та експертиза	Алгоритми внутрішньоплатформових рекомендацій підсилюють популярний контент.	Користувачі створюють та поширюють кліпи, реакційні відео, фан-арт, теоретизують на YouTube, у фан-спільнотах.	Розширення аудиторії за межі прямої підписки; органічний маркетинг і поглиблене занурення в культурний контекст твору.
Формування спільноти та фандому	Перегляд породжує емоційний зв'язок із всесвітом серіалу.	Створення постійних онлайн-спільнот, де обговорюються деталі, пишуться фанфіки, підтримується інтерес між сезонами.	Поглиблення культурного впливу, значна пролонгація життєвого циклу контенту та трансформація пасивного глядача в активного

			учасника культури.
Зворотний зв'язок із платформою	Платформа аналізує дані про популярність контенту як у себе, так і в зовнішніх соцмережах.	Тренди з соцмереж інтегруються в офіційні маркетингові кампанії, впливають на рішення про продовження серіалів та інвестиції в подібні проекти.	Комерційна та контентна стратегія платформи корегується під тиском соціально-мережевої активності, замикаючи цикл.

Примітка. Джерело: Розроблено автором

Сучасний культурний вплив стрімінгових платформ неможливо зрозуміти без аналізу їхньої синергії з соціальними мережами, що створює замкнутий цикл посилення та переосмислення контенту [12]. Популярність серіалу чи фільму більше не обмежується межами самої платформи; вона генерується, обговорюється та множитьс в цифровому просторі соцмереж, де формується новий рівень культурної участі.

Таким чином, стрімінгові платформи функціонують як ядра складних гібридних медіа-екосистем, де національна ідентичність одночасно знаходить глобальну видимість, стикається з викликами комерційної стандартизації, стає предметом політичних суперечок та активно переосмислюється мільйонами користувачів у глобальному цифровому просторі. Руднєва А.О. та ін. зазначають, що в умовах інформаційної війни культурна дипломатія, зокрема через цифрові платформи, стає критичним інструментом деконструкції наративів агресора та формування правдивого іміджу країни [18].

1.2.2. Стрімінгові платформи як інструмент зовнішньополітичного впливу

Могутність та транснаціональний характер стрімінгових платформ природно інтегрують їх у сферу геополітики, перетворюючи з комерційних корпорацій на значущих акторів міжнародних відносин. Їхня діяльність безпосередньо впливає на ключові аспекти національної безпеки: культурний суверенітет, інформаційну безпеку, економічну конкурентоспроможність та ідеологічну привабливість [16]. У зв'язку з цим держави все активніше втручаються у регулювання їхньої діяльності, розглядаючи цифровий культурний простір як стратегічну територію, контроль над якою потребує нових інструментів та підходів [22].

Найбільш системною політичною відповіддю на виклик глобальних стрімерів стало формування транскордонного регуляторного режиму, найяскравішим прикладом якого є політика Європейського Союзу. Реалізуючи принцип «культурного винятку», ЄС через Директиву про аудіовізуальні медіапослуги (AVMSD) встановив обов'язкові квоти на європейський контент (не менше 30%) та вимоги щодо фінансових внесків платформ у місцеве виробництво. Ця політика є не протекціоністським заходом у класичному розумінні, а інструментом активного будівництва цифрового суверенітету. Мета полягає не просто в захисті ринку, а в збереженні здатності європейських суспільств продукувати власні культурні наративи, розповідати власні історії та підтримувати мовну різноманітність у світі, де домінують англomовні медіа-конгломерати [1]. Андрій Мартинов зазначає, що ЄС активно використовує інструменти «м'якої сили», включаючи культурну дипломатію, для просування своїх цінностей та забезпечення безпеки в умовах гібридних загроз, що демонструє політичну вагу регулювання культурних потоків [1].

Однак регулювання стрімінгових платформ існує в умовах глибокої асиметрії щодо традиційних національних ЗМІ, що створює системні перекоси та суперечності. Якщо національний телеканал зобов'язаний надавати рівний час кандидатам під час виборів, то стрімінгові платформи можуть використовувати складні алгоритми для мікротаргетування політичної реклами на вузькі сегменти виборців, створюючи персоналізовані, часто суперечливі повідомлення, які не підлягають громадському контролю. Це підриває основи відкритої суспільної дискусії та створює загрозу маніпулювання виборчими процесами через непрозорі цифрові технології [28].

Найбільш гострим політичним викликом сучасності є процес консолідації ринку та антимонопольні ризики. Оголошення про стратегічні угоди, як-от потенційна купівля Netflix активів Warner Bros. Discovery, яка могла б об'єднати понад 56% глобальної аудиторії мобільних стрімінгових додатків, викликало серйозне занепокоєння серед регуляторів та конкурентів [2, 4, 36]. Така концентрація ринкової влади небезпечна з кількох причин: по-перше, вона може надати домінуючій платформі несправні «цінові важелі», змушуючи споживачів платити все більше за підписки; по-друге, контроль над колосальною бібліотекою контенту та виробничими потужностями робить її неперевершеним гравцем на переговорах з незалежними творцями, знижуючи їхні гонорари та обмежуючи творчу автономію; по-третє, це зменшує різноманітність доступного контенту, оскільки платформа буде пріоритезувати власні та партнерські продукти. Такі угоди стають політичною пробою, що перевіряє здатність державних інституцій у цифрову епоху застосовувати антимонопольне законодавство до транснаціональних корпорацій, чия влада більше не обмежується національними кордонами, а їхня бізнес-модель фундаментально відрізняється від традиційних медіа [4, 5].

Нарешті, стрімінгові платформи все частіше втягуються в корпоративну дипломатію та стають учасниками геополітичних конфліктів. Їхні бізнес-рішення – від виходу з ринку через цензурні вимоги до стратегічного

партнерства з авторитарними режимами – набувають глибокого політичного підтексту. Рішення призупинити послуги в певній юрисдикції може сприйматися як акт солідарності з міжнародною спільнотою, тоді як компроміс з місцевими цензурними правилами для доступу на великий ринок може розглядатися як співпраця з репресивним режимом. Платформи опиняються між молотом глобальних комерційних інтересів, ковадлом корпоративної соціальної відповідальності та тиском з боку різних урядів. Їхні дії, таким чином, є актами політичного позиціонування, а їхній каталог контенту стає барометром політичних уподобань та ліній розмежування у міжнародних відносинах. У цьому сенсі стрімінгові платформи інтегровані не лише в культурну, а й у геополітичну матрицю сучасності, виступаючи одночасно як об'єкти державного впливу, інструменти культурної політики та незалежні актори з власною глобальною агеною [9, 16].

Рис. 1.3. Регуляторна асиметрія: традиційні ЗМІ vs. стрімінгові платформи Примітка. Джерело: розроблено автором

Висновок до розділу 1

У першому розділі було здійснено комплексне теоретико-методологічне дослідження еволюції культурної дипломатії в умовах глобалізації та визначено роль стрімінгових медіа як новітніх соціокультурних акторів. Проведений аналіз дозволив встановити, що сучасна культурна дипломатія трансформувалася з суто державного інструменту ідеологічного впливу, притаманного епосі «культурних посольств» 20 століття, у складну гібридну систему мережових взаємодій. У цифрову епоху монополія держави на формування міжнародного іміджу нівелюється появою потужних медіа-акторів, чий вплив базується не на ідеологічних директивах, а на складних алгоритмах управління увагою та потоках символічного капіталу в цифровому середовищі.

Досліджено понятійну тріаду «м'яка сила» - «публічна дипломатія» - «культурна дипломатія», де остання виступає найбільш глибинним інструментом формування емоційно-ціннісних зав'язків між народами. Встановлено, що в сучасному поліцентричному світі функції культурної дипломатії розширилися: від класичного націо-брендингу до захисту культурного суверенітету, кризової комунікації та розбудови довіри в умовах міжнародних конфліктів. Важливим аспектом сучасності є детериторіалізація культурного обміну, коли цифровий контент долає фізичні кордони, стаючи автономним суб'єктом впливу на світову громадську думку.

Окрему увагу в розділі приділено феномену глобальних стрімінгових платформ, які визначено як ключові транслятори національних ідентичностей у глобальному масштабі. З'ясовано, що стратегія «глокалізації», яку використовують ці платформи, дозволяє локальним культурам набувати безпрецедентної видимості, створюючи потужні «культурні хвилі» та генеруючи значний приріст м'якої сили для країн-походження. Водночас виявлено суперечливу природу цього процесу, де демократизація доступу до контенту

межує з ризиками комерційної стандартизації та алгоритмічної курації, що може призводити до втрати автентичності культурного продукту.

Отже, інтеграція стрімінгових медіа в геополітичну матрицю сучасності перетворює їх на потужні інструменти зовнішньополітичного впливу, що змушує держави боротися за власний цифровий суверенітет. У цих умовах ефективність культурної дипломатії визначається здатністю країни синергійно взаємодіяти з глобальними платформами, конвертуючи комерційний успіх цифрового контенту в стратегічний актив національної «м'якої сили».

РОЗДІЛ 2

МЕТОДОЛОГІЯ ТА СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ МЕДІА-ПЛАТФОРМ НА МІЖНАРОДНІ КУЛЬТУРНІ ВІДНОСИНИ

2.1. Методологічні підходи до аналізу впливу контенту певної країни на формування її іміджу

Дослідження впливу цифрових медіа-акторів, зокрема стрімінгових платформ, на міжнародні культурні процеси вимагає застосування комплексного та міждисциплінарного методологічного підходу, оскільки об'єкт аналізу є багатовимірним: він одночасно є економічною структурою, технологічною системою, культурним текстом та соціальним інститутом. Класичні методи аналізу міжнародних відносин, орієнтовані на державно-центричну модель, потребують суттєвої адаптації для врахування транснаціонального, мережевого та символічного характеру впливу цих акторів. Отже, методологічний арсенал повинен інтегрувати інструменти політичної економії, культурних досліджень, соціології медіа та цифрових гуманітарних наук.

Політико-економічний аналіз виступає фундаментальним підходом для розкриття матеріальної основи символічної влади стрімінгових платформ. Він зосереджується на вивченні структур власності, фінансових потоків, ринкових стратегій та трудових відносин у галузі. Новини про потенційну купівлю Netflix компанії Warner Bros. [4] та про інвестиції Netflix у нові проекти [35] ілюструють, як аналіз корпоративних стратегій та фінансових потоків стає ключовим для розуміння їхньої могутності. Ключовими завданнями тут є: аналіз корпоративної концентрації та вертикальної інтеграції медіа-конгломератів (наприклад, як Disney контролює ланцюжок від виробництва контенту до його дистрибуції через власну платформу); дослідження бізнес-моделей, заснованих на субскрипції, зборі даних користувачів та монетизації уваги; вивчення

географії інвестицій у локальне виробництво як стратегії ринкової експансії. Матеріал «FOMO у маркетингу» пояснює, як психологічні механізми, такі як страх пропустити щось, використовуються для монетизації уваги в цифровому середовищі [30]. Цей підхід дозволяє показати, як економічні інтереси кількох транснаціональних корпорацій об'єктивно формують архітектуру глобального культурного обміну, створюючи нові залежності для національних креативних індустрій.

Культурологічний та дискурсивний аналіз контенту є основним інструментом для дешифрування символічних повідомлень та ідеологічних рамок, що поширюються через платформи. Цей напрямок включає низку методів:

- Кількісний контент-аналіз, спрямований на виявлення статистичних закономірностей у великих масивах контенту (наприклад, співвідношення національного та іноземного контенту в топ-пропозиціях, представленість різних соціальних груп, географія місць дії). Дослідження «Найпопулярніші стрімінгові відеосервіси за країнами» надає дані для такого аналізу [10].

- Якісний дискурс-аналіз, що дозволяє глибинно дослідити, як у конкретних серіалах чи фільмах конструюються наративи про історію, суспільство, гендер, етнос та міжнародні відносини. Як зображуються інші країни та культури? Які цінності презентуються як універсальні чи бажані? Стаття «У чому секрет "Гри в кальмара"?» пропонує приклад такого аналізу популярного контенту [21].

- Наративний аналіз та аналіз рамок (framing analysis), що вивчають структуру оповіді та способи «обрамлення» соціальних явищ, які спрямовують інтерпретацію аудиторії.

Ці методи дають змогу оцінити потенційний вплив контенту на формування колективних уявлень, стереотипів та ставлення до певних націй, що становить сутнісний компонент м'якої сили.

Теоретичні рамки міжнародних відносин пропонують макрорівневі лінзи для інтерпретації отриманих даних. Неореалізм дозволяє розглядати

домінування американських стрімінгових гігантів як форму структурної культурної гегемонії, що підтримує лідерство США. Конструктивізм зосереджується на тому, як медіа-контент бере участь у соціальному конструюванні міжнародних норм, ідентичностей та спільнот (наприклад, формування транснаціональної європейської ідентичності через спільний перегляд певних серіалів). Ліберальний інституціоналізм аналізує роль міжнародних регуляторних режимів (на кшталт AVMSD в ЄС) у спробах встановити правила для цих нових акторів.

Цифрові методи (Digital Methods) становлять інноваційний та критично важливий напрямок для дослідження саме платформ як технологічних систем. Вони включають:

- Мережевий аналіз (Network Analysis) для візуалізації зв'язків між акторами індустрії (продюсерами, студіями, акторами) та виявлення центрів впливу.
- Аналіз даних соціальних мереж для відстеження віртуального поширення та обговорення контенту в різних країнах, що допомагає зрозуміти механізми формування глобальної популярності. Дослідження «Підсумки українського стрімінгу у 2024 році» аналізує дані про популярність стрімерів та трансляцій в українському сегменті [15].
- Алгоритмічні дослідження (Algorithm Studies), що, незважаючи на складність через комерційну таємницю, намагаються через методи обходу, аналіз патентів та цифрову етнографію зрозуміти логіку рекомендаційних систем та їхній потенційний вплив на культурну видимість. Матеріал «Data-driven атрибуція» вказує на важливість розуміння алгоритмічних механізмів [28].
- Порівняльні та кейс-стаді дослідження дозволяють глибше зрозуміти специфіку впливу платформ у різних регіональних контекстах (наприклад, порівняння стратегії Netflix в Європі та в Індії) або на прикладі конкретного культурного продукту, що здобув глобальний успіх. Кохно Д. Р. проводить порівняльний аналіз досвіду Південної Кореї та України у формуванні

національного бренду [6]. Сайт KCCUK описує феномен корейської хвилі (Hallyu) [31], що є класичним кейсом для вивчення.

Отже, методологією, що найбільш адекватно відповідає складності об'єкта, є методологічна триангуляція – поєднання різних підходів для отримання об'ємної та перехресно перевіреної картини. Лише інтегруючи аналіз економічних структур, культурних текстів, технологічних механізмів та соціальних практик споживання, можливо всебічно оцінити, як стрімінгові медіа-актори перевизначають ландшафт культурної дипломатії та міжнародних культурних відносин в епоху цифрової глобалізації.

2.2. Аналіз стратегій контент-політики стрімінгових гігантів

Контент-політика глобальних стрімінгових корпорацій представляє собою високоінтегрований стратегічний комплекс, що визначає не лише їхню економічну долю, але й архітектуру глобального культурного ландшафту [20].

В основі цієї політики лежить фундаментальне прагнення до універсального масштабування, яке, парадоксальним чином, досягається через глибоку локалізацію. Ця дихотомія формує основу моделі управління, що поєднує технократичну раціональність з культурною чутливістю.

Сьогодення стрімінгової індустрії характеризується відходом від пасивної ролі архіватора та дистриб'ютора готових творів до активної ролі архітектора, продюсера та первинного замовника культурних продуктів, що надає їм безпрецедентну символічну владу.

Центральною стратегією, що перетворила стрімінг з технологічної послуги на культурну силу, є масштабне інвестування у оригінальний контент (Originals Investment) [38]. Цей перехід від ліцензійної моделі до моделі власного виробництва був спрямований на подолання стратегічної вразливості. Ліцензійні каталоги, будучи привабливими, були нестійкими, оскільки права на них могли

бути відкликані конкуруючими платформами або власниками, що спричиняло різке зменшення цінності підписки. Інвестиції в оригінальні продукти, такі як «Гра престолів» (HBO Max) [32], «Дивні дива» (Netflix) [37] або «Мандалорець» (Disney+) [29], виконують кілька критичних функцій: вони слугують «якірними» продуктами, що утримують та залучають абонентів; формують унікальну бренд-ідентичність платформи; та забезпечують повний контроль над інтелектуальною власністю та глобальними правами.

Масштаб цих інвестицій є феноменальним: у 2023 році Netflix планував витратити близько 17 мільярдів доларів на контент, значна частка якого припадала на оригінальне виробництво [34]. Це не лише бізнес-стратегія, але й інструмент культурної гегемонії, оскільки саме ці «якірні» продукти формуватимуть канон сучасної глобальної масової культури.

Одночасно з цим розвивається стратегія глибокої глокалізації (Hyper-Glocalization), що стала відповіддю на обмеження універсальної моделі.

Глобальні платформи усвідомили, що для завоювання та утримання аудиторії в таких різноманітних регіонах, як Індія, Бразилія чи Південна Корея, недостатньо пропонувати їм адаптовані версії американських хітів.

Натомість необхідно створювати автентичні історії, народжені з локального культурного ґрунту.

Це призвело до появи двох типів продукції: локального контенту для локального ринку (наприклад, численні романтичні комедії та сімейні драми на хінді для індійської аудиторії) та локального контенту з глобальним потенціалом – творів, що, зберігаючи автентичність, торкаються універсальних тем, таких як соціальна нерівність, сімейні цінності або технологічна дистопія, що робить їх зрозумілими для міжнародного глядача.

Успіх іспанського «Паперового будинку» [23] або корейської «Гри в кальмара» [21] є класичними прикладами реалізації цієї стратегії, коли локальний наратив, підсилений голлівудським рівнем виробництва, перетворюється на глобальний феномен, автоматично посилюючи культурний вплив країни-виробника.

Технологічним нервом всіх цих стратегій є управління на основі великих даних та алгоритмічна курація (Data-Driven Curation) [28]. Стрімінгові платформи функціонують як масштабні наукові лабораторії, де кожна дія користувача – пауза, перемотування, оцінка, час перегляду – є цінним даними. Агреговані та проаналізовані за допомогою машинного навчання, ці дані формують «колективний розум» аудиторії.

На практиці це виражається у двох основних процесах.

По-перше, це персоналізація в реальному часі, коли алгоритми рекомендацій створюють унікальний інтерфейс для мільйонів користувачів, максимізуючи час, проведений на платформі. По-друге, і це найважливіше для контент-стратегії, дані використовуються для передвиробничого аналізу та прогнозування. Перед зеленим світлом для нового серіалу аналітики можуть оцінити потенціал комбінації «жанр + актор + режисер + тема» на основі успішності схожих елементів у минулому. Наприклад, популярність актора в Бразилії разом із зростаючим попитом на скандинавські нуар-детективи може спонукати до створення проєкту на стику цих елементів.

Таким чином, мистецькі рішення все більше підкоряються логіці статистичної ймовірності, що є революцією в культурному виробництві.

Окремої уваги заслуговує стратегія кінетики релізу та створення культурних моментів (Release Kinetics). Відмова від тижневого графіку мовлення на користь одночасного випуску всіх серій сезону (binge model) є не просто зручністю, а потужним маркетинговим та соціальним інструментом [30].

Ця модель генерує інтенсивний, концентрований сплеск обговорення в соціальних мережах, трансформуючи перегляд серіалу з довготривалої приватної активності в короткостроковий суспільний ритуал.

Це створює потужний ефект спільноти та FOMO (Fear Of Missing Out) [30], змушуючи мільйони людей переглядати один і той же контент одночасно, що максимізує його віральність та культурний вплив.

Деякі платформи, як-от Disney+ [29] або Amazon Prime Video [26], експериментують з гібридними моделями (щотижневий реліз для одних шоу,

повний сезон для інших), адаптуючи кінетику релізу до специфіки контенту та маркетингових цілей.

Нарешті, ланцюг контент-стратегії замикає стратегія агресивної аквізиції та екосистемного партнерства (Acquisition and Ecosystem Strategy).

Окрім власного виробництва, платформи активно залучають контент через придбання прав на готові фільми та серіали, а також через копродукційні угоди з провідними національними студіями (Рис. 2.1.).

Такі угоди дозволяють швидко наповнити каталог якісним продуктом і отримати доступ до локальної експертизи.

Копродукція, де платформа виступає фінансовим партнером та глобальним дистриб'ютором, а місцева студія – творчим виробником, стає основним механізмом проникнення на нові ринки.

Це особливо очевидно в Європі, де регуляторні квоти змушують платформи інвестувати в місцеве виробництво, а вони, у свою чергу, перетворюють цю вимушену міру на конкурентну перевагу, отримуючи ексклюзивний доступ до найкращих європейських творчих талантів.

Як зазначає Кохно Д.Р., успішна культурна експансія, як у випадку Південної Кореї, ґрунтується на синтезі державної політики, приватних інвестицій та глобальних дистрибуційних платформ, де держава виступає архітектором екосистеми [6].

Рис. 2.1. Контент стратегія стрімінгової платформи: цикл даних до глобального впливу

Примітка. Джерело: розроблено автором

Таким чином, контент-політика стрімінгових гігантів є високоефективним синтезом фінансового капіталу, технологічної могутності та культурної адаптивності.

Вона створює нову парадигму, в якій приватні корпорації беруть на себе функції, традиційно властиві державним інститутам культурної дипломатії: ідентифікація та просування національних талантів, фінансування культурного виробництва, формування позитивного іміджу країн та конструювання транскордонних культурних зв'язків.

2.3. Економічний вплив стрімінгових платформ на національне кіновиробництво

Економічна взаємодія між глобальними стрімінговими платформами та національними кінематографіями є однією з найбільш динамічних і суперечливих зон сучасної культурної економіки [25]. Цей вплив не є однозначним, формуючи складний патерн «творчого руйнування», де ін'єкція капіталу та доступ до глобальних ринків супроводжуються глибокими структурними зрушеннями, що перевизначають умови функціонування локальних індустрій. Аналіз цього впливу потребує розгляду на кількох взаємопов'язаних рівнях: від макрорівня фінансування та зайнятості до мікрорівня інтелектуальної власності та трудових практик.

Таблиця 2.1

Економічні моделі: традиційне національне кіно vs. стрімінгове виробництва

Критерій	Традиційна модель національного кіно	Модель виробництва для стрімінгової платформи
Джерело фінансування	Державні гранти, фонди, телеканали, місцеві продюсери, передпродаж прав.	90-100% фінансування від стрімінгової платформи.
Власність на інтелектуальну власність (ІВ)	Належить продюсеру/автору. Права можуть бути розподілені за територіями.	Повна або переважаюча власність платформи на глобальних правах на тривалий термін.
Модель дистрибуції	Каскадна: кінотеатри - ТБ - VOD/DVD - міжнародні продажі.	Миттєва глобальна ексклюзивна дистрибуція на платформі.
Монетизація	Каскадний дохід протягом років, залежить від успіху в кожному вікні.	Фіксована плата за виробництво (рідше – бонуси за успіх). Дохід не залежить від популярності.
Економічна стійкість виробника	Залежить від довгострокового успіху проєкту. Ризикована, але потенційно висока віддача.	Гарантована оплата на етапі виробництва. Нульова участь у майбутніх доходах. Втрачена автономія.

Примітка. Джерело: розроблено автором

На макрорівні найбільш очевидним ефектом є потужна капіталізація національних креативних індустрій. Стрімінгові гіганти, реалізуючи свою глокалізаційну стратегію, перетворилися на найбільших приватних інвесторів у кіновиробництво в багатьох країнах світу. Наприклад, у 2020-2022 роках Netflix оголосив про інвестиції в розмірі 500 мільйонів доларів у виробництво контенту в Південній Кореї [33], понад 400 мільйонів доларів – у Мексиці, сотні мільйонів – у Франції, Італії та Німеччині. Ці суми часто значно перевищують річні бюджети національних фондів підтримки кінематографа. Такий приплив капіталу призводить до стрімкого зростання обсягів виробництва, будівництва сучасних студійних комплексів (наприклад, в Іспанії чи Польщі) та створення тисяч нових робочих місць для місцевих фахівців – від сценаристів і режисерів до освітлювачів, костюмерів та монтажерів. Це має мультиплікативний ефект на економіку регіонів, стимулюючи суміжні сервіси (готелі, кейтерінг, транспорт).

Однак ця «золота лихоманка» має свою зворотну сторону, що проявляється в структурній деформації ринку праці та виробничих цін. Надзвичайно високі ставки оплати, які можуть пропонувати платформи для ключових фахівців,

створюють інфляційний тиск на всю галузь. Місцеві продюсери, які працюють над національними проєктами з обмеженими бюджетами (часто фінансованими державою), виявляються неспроможними конкурувати за найкращих операторів, звукорежисерів або акторів другого плану. Це призводить до дихотомії ринку: існує преміум-сегмент, що обслуговує потреби стрімінгу з голлівудськими стандартами оплати, і маргіналізований сегмент національного виробництва, що бореться за залишки ресурсів. Як наслідок, виникає ризик «внутрішнього відтоку мізків», коли талановиті фахівці назавжди переходять у сферу міжнародного серіального виробництва, позбавляючи національний кінематограф потенціалу для інновацій та розвитку власного авторського голосу. Кохно Д.Р. зазначає, що у випадку України культурні програми часто залишаються на рівні громадських ініціатив або зусиль приватного бізнесу, формуючи нерівномірну картину, тоді як для конкуренції з глобальними потоками необхідна системна державна стратегія, аналогічна корейській, що виступає архітектором екосистеми [6].

Найбільш принципові суперечності виникають на рівні контролю над інтелектуальною власністю та моделей дистрибуції. Класична економіка незалежного кіно ґрунтувалася на поетапній експлуатації прав: національний прокат, продаж на телебачення, домашнє відео, міжнародні продажі по територіях. Стрімінгові угоди кардинально змінюють цю модель. У більшості випадків платформа, будучи основним інвестором, вимагає повного або значного пакету глобальних прав на тривалий термін (10-20 років). Національний виробник отримує знакову фінансову ін'єкцію, але втрачає будь-яку можливість отримувати дохід від свого твору в майбутньому. Це перетворює його з власника активу в підрядника, який отримує одноразову оплату за свою роботу. Як зазначають дослідження українського ринку, піратство та конкуренція з телебаченням є лише частиною викликів; основним є зміна самої економічної моделі виробництва та дистрибуції [14].

Додатковий економічний виклик пов'язаний із відносинами з традиційною інфраструктурою кінотеатрів. Практика одночасного або скороченого «вікна» між кінотеатральним релізом та появою фільму на стрімінгу (або навіть прямий

реліз на платформі) створює серйозну загрозу для економіки кінотеатральної мережі, особливо для артхаусних та авторських кінотеатрів. Ці заклади є не лише комерційними підприємствами, але й важливими соціокультурними інституціями, що формують спільний перегляд та критичний дискурс. Їхній занепад може призвести до подальшої концентрації уваги глядача на продуктах, оптимізованих для домашнього перегляду на платформах, що ще більше змістить баланс на користь комерційних стрімінгових форматів [20].

Проте, на рівні макроекономіки країни існує й безперечний позитивний ефект, який можна назвати експортним мультиплікатором культурного впливу. Успішний проєкт, що став глобальним хітом на стрімінгу, генерує значно більше економічної активності, ніж пряме фінансування виробництва. Він стає потужним драйвером туризму (як це сталося з фільмами про Гаррі Поттера для Великої Британії чи «Грою в кальмара» для Південної Кореї [21]), підвищує попит на національну мову, кухню, музику та товари. Це створює позитивний цикл, коли інвестиції стрімінгу у виробництво перетворюються на загальне підвищення глобальної привабливості та «брендової вартості» країни, що відкриває нові можливості для експорту інших товарів і послуг [31].

Таким чином, економічний вплив стрімінгових платформ є глибоко амбівалентним. Вони виступають каталізатором інвестицій та модернізації, але водночас і фактором структурної залежності, що перерозподіляє економічну цінність від локальних творців до глобальних корпорацій. Ключовим завданням для національних урядів та індустрій є розробка таких регуляторних та фінансових механізмів, які дозволять скористатися перевагами цього капіталу, зберігаючи при цьому довгострокову автономію, контроль над культурною спадщиною та здорову різноманітність національного кінематографу. Це може включати вимоги спільного володіння правами, обов'язкове ліцензування для національних мовників через певний час або створення фондів, що реінвестують частину доходів від стрімінгових угод у незалежне виробництво [25]. Філатова О.Є. підкреслює, що в умовах глобальних викликів культурна дипломатія стає

стратегічним інструментом захисту національних інтересів та культурного суверенітету, що вимагає чіткої державної політики [22].

2.4. Аналіз формування позитивного сприйняття іноземної культури та цінностей через медіа-контент

Стрімінгові платформи здійснили революцію не лише в дистрибуції культурного продукту, а й у найглибших психологічних механізмах його сприйняття. Вони трансформували іноземний контент з екзотичної, часто нішевої пропозиції в звичний елемент щоденної медіа-дієти мільйонів людей, створюючи умови для формування стійких позитивних установок, які за ефективністю часто перевершують формальні інструменти культурної дипломатії [9]. Цей вплив реалізується через низку взаємопов'язаних соціально-психологічних процесів, що перетворюють пасивного глядача на активного, хоч і віртуального, учасника іншої культурної реальності.

Першочерговим механізмом є емоційна ідентифікація через універсалізацію наративу. Високоякісний серіал чи фільм, народжений у специфічному культурному контексті Іспанії, Туреччини чи Південної Кореї, досягає глядача не через лекцію про національні особливості, а через розповідь про особисті драми, моральні вибори та соціальні конфлікти, зрозумілі на транснаціональному рівні. Глядач у Токіо, Сан-Паулу чи Каїрі співпереживає героям не як «представникам іншої нації», а як таким самим людям, які стикаються з універсальними проблемами кохання, втрати, прагнення до справедливості чи боротьби за визнання. Ця первинна емоційна зв'язка стає потужним психологічним мостом. Через неї культурний контекст – архітектура Сеула, родинні ієрархії Стамбула, соціальні норми Берліна – сприймається вже не як абстрактна або чужорідна декорація, а як багатий, живий та привабливий простір, у якому розгортаються зрозумілі й важливі історії. Алгоритми

рекомендацій, постійно пропонуючи подібний контент, поступово будують у свідомості глядача асоціативний ряд, що зв'язує певну країну з якісними емоційними переживаннями, що є основою формування позитивного іміджу [12, 21].

Критично важливим фактором, що прискорив цей процес, стало повне руйнування технічних та мовних бар'єрів. Професійний дубляж найвищого рівня або ідеально синхронізовані субтитри кардинально знижують когнітивне навантаження при перегляді. Глядач більше не мусить долати мову як перешкоду; він може повністю зосередитися на сюжеті, акторській грі та візуальній естетиці. Не менш важливою є технічна якість: стрімінгові платформи пропонують контент у 4K HDR з якісним об'ємним звуком, що стирає будь-яке відчуття «другорядності» чи «екзотичності» іноземного продукту порівняно з голлівудськими блокбастерами. Це надає контенту статус преміум-продукту, рівного за цінністю найкращим зразкам глобальної індустрії розваг, що суттєво підвищує його суб'єктивну привабливість та сприйняття культури-джерела як сучасної та технологічно розвиненої [20, 25].

Стрімінгові платформи також відіграють ключову роль у деконструкції стереотипів та складній репрезентації меншин. На відміну від традиційних медіа, що часто зображують інші культури через призму екзотики, конфлікту чи спрощених архетипів, серіальний формат дозволяє показати їх зсередини, з усією багатогранністю та суперечливістю. Німецький серіал «Неортодоксальна» дав мільйонам глядачів інтимний доступ до внутрішнього життя ультраортодоксальної єврейської громади, яку раніше сприймали переважно як монолітний, закритий та незрозумілий світ. Подібні твори руйнують монолітні уявлення, демонструючи внутрішню динаміку, конфлікти, пошуки ідентичності та людяність у будь-якій соціальній групі. Це формує не поверхневу симпатію, а глибоке, нюансоване розуміння, яке є основою для справжньої толерантності та міжкультурного діалогу. Однак тут також криється ризик створення нових, більш витончених стереотипів, якщо зображення певної культури зводиться до

обмеженої кількості «успішних» наративів, що відповідають глобальним ліберальним смакам, ігноруючи внутрішню різноманітність та альтернативні точки зору [21, 23].

Проте, цей позитивний вплив має свою діалектичну протилежність: ризики цифрової фрагментації та емоційного споживацтва (Рис. 3.2.). Алгоритмічна курація, спрямована на максимізацію часу перегляду, може створювати «фільтруючі бульбашки»: глядач, який полюбив, скажімо, скандинавські детективи, буде отримувати все нові рекомендації саме в цьому жанрі та регіоні, обмежуючи свій культурний кругозір. Крім того, модель перегляду «зануренням» та безмежна бібліотека породжують феномен «культурного споживання»: контент сприймається поверхнево, швидко забувається в потоці нових пропозицій, а емоційний зв'язок стає короткотривалим. Зникає феномен спільної монокультури – тих обговорюваних усіма культових телесеріалів епохи мережевого ТБ, які виконували функцію соціального клею. Замість цього виникає роздроблена мозаїка індивідуальних медіа-світів, що може послаблювати спільну основу для суспільного діалогу [12, 28].

Рис. 2.2. Позитивні та негативні аспекти стрімінгового контенту як культурного інтерфейсу

Примітка. Джерело: розроблено автором

Таким чином, формування позитивного сприйняття через стрімінг є надзвичайно складним і неоднозначним процесом. З одного боку, платформи пропонують безпрецедентні можливості для глибокої емпатії, руйнуючи бар'єри та складні стереотипи ефективніше за будь-які офіційні програми. З іншого боку, комерційна та технологічна логіка їх функціонування може сприяти культурній фрагментації, поверхневому сприйняттю та непомітній, але потужній стандартизації наративів. Ефективність стрімінгу як інструменту м'якої сили залежить від того, чи переважає в цьому балансі здатність генерувати глибоке, нюансоване розуміння та стійкі позитивні асоціації, чи ж він зводиться до механізму створення привабливих, але миттєвих та споживацьких культурних імпульсів [1, 24]. Це ставить нові виклики як перед творцями контенту, які прагнуть донести автентичність, так і перед споживачами, які мусять розвивати критичну медіа-грамотність для навігування в океані алгоритмічно пропонованих культурних продуктів. Юрченко О. зазначає, що публічна та культурна дипломатія в сучасних умовах спрямована саме на подолання таких викликів шляхом побудови двосторонньої комунікації та формування довгострокових позитивних асоціацій, що є ключовим для іміджу країни [24].

Висновки до розділу 2

Отже, стрімінгові платформи є ключовими акторами у формуванні міжнародного іміджу держав у сучасному цифровому середовищі. Їхній вплив є комплексним і охоплює економічні, культурні, технологічні та соціально-психологічні виміри.

По-перше, ефективний аналіз цього явища можливий лише за умов використання міждисциплінарного підходу поєднання політико-економічного, культурологічного, цифрового та теоретичного інструментарію дозволяє розглядати стрімінгові платформи не лише як медіа-сервіс, а як потужні

інститути символічної влади, що формують глобальні уявлення про країни та їхні цінності.

По-друге, контент-стратегії стрімінгових гігантів базуються на поєднанні глобалізації та глокалізації. Масштабні інвестиції в оригінальний контент, розвиток глокалізації та використання алгоритмів великих даних забезпечують одночасно широку міжнародну присутність і культурну адаптацію продукту. Це сприяє популяризації національних культур, але водночас посилює залежність локальних індустрій від глобальних корпорацій.

По-третє, економічний вплив стрімінгових платформ має подвійний характер. З одного боку, вони стимулюють розвиток національного кіновиробництва, створюють нові робочі місця та залучають інвестиції. З іншого – змінюють традиційні моделі виробництва і дистрибуції, обмежують контроль над інтелектуальною властивістю та можуть посилювати структурну нерівність на ринку.

По-четверте, на соціокультурному рівні стрімінговий контент сприяє формуванню позитивного сприйняття іноземних культур. Це досягається через емоційну ідентифікацію глядачів, руйнування стереотипів та підвищення доступності якісного контенту. Водночас існують ризики поверхневого споживання, алгоритмічної ізоляції аудиторії і стандартизації культурних наративів.

Отже, стрімінгові платформи виступають важливим інструментом «м'якої сили» та культурної дипломатії. Суттєво впливаючи на формування іміджу держав у світі. Їхній вплив є амбівалентним, що зумовлює необхідність формування збалансованої державної політики та розвитку критичної медіаграмотності суспільства для ефективного використання можливостей і мінімізації потенційних ризиків.

РОЗДІЛ 3

ПРАКТИЧНІ ВИМІРИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ

3.1. Кейс-дослідження: аналіз впливу контенту Південної Кореї на формування її іміджу

Південнокорейський кейс являє собою безпрецедентний успіх у трансформації національного іміджу через стратегічну конвергенцію державної політики, приватних інвестицій та глобальних дистрибуційних платформ [6]. Еволюція образу країни від технократичного «азійського тигра» до креативної супердержави демонструє, як культурний продукт, посилений алгоритмічною могутністю стрімінгу, здатний стати найпотужнішим інструментом м'якої сили у XXI столітті. Цей процес не був випадковим, а став результатом цілеспрямованого будівництва інфраструктури «креативної економіки», яка розпочалася ще на початку 2000-х років з визнанням культури стратегічним експортним ресурсом [11, 31].

Еволюція іміджу країни завдячує не лише якості контенту, але й його стратегічній диверсифікації. Якщо рання хвиля Hallyu будувалася переважно на сентиментальних романтичних драмах, то сучасний стрімінговий контент пропонує складену жанрову палітру. Високобюджетні історичні фентезі, такі як «Корабель» чи «Асфальтна держава», переосмислюють національну історію у захопливих вигаданих всесвітах, приваблюючи аудиторію, звиклу до стандартів Hollywood. Психологічні трилери на кшталт «Монстра» досліджують темні куточки сучасного суспільства, демонструючи художню сміливість та зрілість, які руйнують стереотипи про легковажність масової культури [31]. Таким чином, Корея позбавляється ярлика «екзотичного Сходу», постаючи як рівноправний та

оригінальний учасник глобального культурного діалогу, здатний генерувати унікальні, але універсально зрозумілі наративи [19].

Феномен стрімінгу також кардинально переформатував економічну модель культурного експорту. Традиційна модель, залежна від продажу прав телемовникам окремих країн, була повільною та фрагментованою. Платформи на кшталт Netflix інтегрували корейський контент у свою глобальну бібліотеку як стандартну, а не нішеву пропозицію [37]. Це забезпечило миттєвий одночасний доступ до ринків понад 190 країн, створивши ефект синергії: популярність у Південно-Східній Азії посилювала алгоритмічні рекомендації у Європі, а інтерес у Латинській Америці підвищував видимість у Північній Америці. Така глобальна синхронність перетворила локальні прем'єри на світові культурні події, де мільйони глядачів обговорюють одні й ті ж серіали одночасно, що призводить до безпрецедентного рівня глобальної культурної спільності навколо корейських наративів [21].

Механізм впливу, однак, виходить далеко за межі простої дистрибуції. Алгоритмічна курація грає роль культурного перекладача та наставника [28]. Персоналізовані рекомендаційні системи поступово «звичаюють» глядача до естетики, темпу та драматургічних прийомів корейського кіно, пропонуючи спочатку контент на стику культур, а згодом – більш автентичні твори. Це процес непомітного навчання, який руйнує культурні бар'єри ефективніше за будь-які офіційні курси. Крім того, платформи інвестують у професійний дубляж та субтитрування найвищого рівня, що усуває останній психологічний бар'єр для масового глядача, який раніше міг вважати «читання фільму» незручним. Якість локалізації робить контент повністю імерсивним, дозволяючи глибоко зануритися в історію без відчуття зусиль, що є критичним фактором для масового успіху [21].

Слід зазначити, що успіх має свої структурні ризики. По-перше, виникає загроза креативної гомогенізації. Потужна зворотний зв'язок від алгоритмів, орієнтованих на успішні шаблони, може призвести до того, що виробники почнуть копіювати вже перевірені формули (наприклад, поєднання соціальної

сатири та екшну), уникаючи експериментів та маргіналізуючи авторське, медитативне чи суспільно-критичне кіно. Індустрія може потрапити в «золоту пастку» успіху, де інвестори будуть фінансувати лише проєкти, що на 100% відповідають критеріям минулих хітів. По-друге, виникає парадокс культурного спрощення. Глобальна аудиторія може сприймати складні, багатогранні твори через призму власних культурних кодів, спрощуючи або викривляючи їхнє первісне значення. Наприклад, серіал, що критикує кричущу соціальну нерівність в Кореї, може сприйматися західним глядачем лише як захопливий екшн-трилер, а його соціальний пафос буде втрачено.

Нарешті, геополітичний контекст залишається викликом. Культурна експансія не існує у вакуумі. Активне просування корейського контенту в регіонах історичного впливу Китаю або Японії може викликати культурний захист та регуляторний відсіч [13]. Уряд Південної Кореї мусить постійно балансувати між агресивним культурним експортом та дипломатичною чутливістю, щоб уникнути сприйняття Hallyu як форми культурного імперіалізму (Табл. 4.1.). Таким чином, стрімінговий успіх перетворює міністерство закордонних справ не лише на адвоката, але й на «менеджера кризи» культурного впливу, що мусить вирішувати нові типи міжнародних суперечок, пов'язаних з символічною владою [6].

Таблиця 3.1

Еволюція ключових факторів успіху корейської хвилі (Hallyu)

Період/Фаза	Ключові драйвери	Основні платформи дистрибуції	Домінуючі жанри/Образи	Роль держави
Фаза 1 (1990-ті – 2000-ні): Регіональна експансія	Якість виробництва, емоційні наративи, зірочкова система.	Телевізійні мережі (кабельное ТВ), DVD, нелегальні торренти.	Романтичні драми, поп-музика (K-Pop). Образ «романтичного, традиційного Сходу».	Фінансування фондів, створення Korea Creative Content Agency (KOCCA).

Фаза 2 (2010-ті): Цифрова глобалізація	Соціальні мережі (YouTube, Facebook), поява перших глобальних хітів (PSY – «Gangnam Style»).	YouTube, легальні VOD-сервіси в Азії, початок співпраці з Netflix.	К-Поп стає глобальним, драми різноманітніші (фентезі, детективи).	Стратегічне партнерство з технологічними платформами, просування на міжнародних ринках.
Фаза 3 (2020-ті – сьогодення): Стрімінгова гегемонія	Масштабні інвестиції стрімінгових гігантів, алгоритмічна рекомендація, копродукції.	Netflix, Disney+, Amazon Prime Video як основні глобальні дистриб'ютори.	Високобюджетні серіали-блокбастери, соціально гострі трилери, історичне фентезі. Образ «культурного інноватора та технологічного лідера».	Архітектор екосистеми: податкові стимули для платформ, підтримка копродукцій, захист інтелектуальної власності.

Примітка. Джерело: розроблено автором

Підсумовуючи, корейський кейс ілюструє, що в епоху стрімінгу культурна дипломатія перестає бути окремим напрямом діяльності уряду. Вона перетворюється на цілісну екосистему, де держава виступає архітектором правових та фінансових умов, приватний сектор генерує інноваційний контент, а глобальні платформи забезпечують безпрецедентний масштаб та глибину проникнення [31]. Успіх вимірюється не лише економічними показниками експорту, а й здатністю формувати міжнародну культурну повестку, впливати на ціннісні орієнтації глобальної аудиторії та забезпечувати країні символічний капітал, який конвертується у політичний вплив та економічні можливості.

3.2. Аналіз попиту на український контент та потенціал його просування через глобальні платформи

Україна переживає унікальний історичний момент, коли геополітична трагедія та цифрова революція в медіа створили безпрецедентний вікно можливостей для просування національного контенту [17]. Попит на українські наративи трансформувався з маргінального інтересу в актуальну глобальну потребу, що поєднує інформаційний запит, гуманітарну емпатію та потенціал комерційного успіху. Ця трансформація ґрунтується на фундаментальній зміні як зовнішнього, так і внутрішнього сприйняття української культури, де стрімінгові платформи виступають ключовим каналом для її легалізації та глобалізації [25].

Сьогодні можна чітко простежити диференціацію зовнішнього попиту на кілька взаємопов'язаних рівнів. На першому, найбільш очевидному рівні, існує потужний запит на контент-пояснення (explainer content). Світ, який десятиліттями сприймав Україну через призму російської імперської оптики, потребує розкриття її історичної, політичної та культурної самостійності [18]. Руднєва А.О. та ін. зазначають, що Україна на ментальній карті багатьох іноземців часто відтворюється крізь призму російської ідеології, що робить просування автентичних наративів критично важливим [18]. Документальні серіали, такі як «Знищення Росією» на Netflix, виконують роль не лише репортажу про війну, а й масштабного навчального посібника, що деконструює наративи російської пропаганди та відкриває глибину української ідентичності. Цей попит підтримується західними ЗМІ та інтелектуальними елітами, що переосмислюють своє розуміння Східної Європи, роблячи український контент інструментом геополітичного просвітництва.

Другий рівень попиту формується на основі емоційної солідарності та потреби в історіях людської стійкості (resilience content). Глобальна аудиторія втомилася від сухих новинних заголовків; вона прагне до гуманізації конфлікту

через особисті історії. Тут відкривається величезний потенціал для художніх фільмів, серіалів та документалістики, які досліджують не лише героїзм, але й втрату, травму, родинні зв'язки та повсякденне життя в умовах війни. Успіх фільму «Снайпер. Білий Ворон» на Netflix показує, що українські історії про мужність знаходять відгук не лише через екшн-складову, але й через психологічну глибину та автентичність переживань, які стають універсальними для глядачів у будь-якій точці світу, що стикається з кризами.

Третій, найважливіший для довгострокового іміджу рівень – це попит на «нормальність» та культурну багатогранність. Існує ризик, що Україна в глобальній свідомості може закріпитися виключно як «країна-жертва війни» [17]. Протидія цьому полягає в активному просуванні контенту, що демонструє життєздатність, гумор, креативність та багату культурну спадщину. Це включає в себе сучасні романтичні комедії, дію яких розгортається у Києві чи Львові, детективи з українським колоритом, історичні епопеї про козацтво, анімацію на основі українського фольклору та серіали про ІТ-середовище як частину європейської креативної економіки. Такий контент буде повноцінний, об'ємний образ нації, яка не просто виживає, але й творить, розвивається та має що запропонувати світові поза контекстом конфлікту.

Внутрішній ринок, завдяки процесу тотальної дерусифікації та патріотичної мобілізації, переживає ренесанс, створюючи життєво важливу основу для глобального успіху [12, 14]. Стрімке зростання аудиторії українськомовних стрімінгових сервісів, таких як Sweet.TV та Megogo, та їхні масивні інвестиції у власне виробництво призвели до появи серіалів високої якості, що не лише відповідають на внутрішній попит, але й демонструють професійну зрілість індустрії [3, 14]. Ці продукти, такі як історичний епік «Довбуш» або кримінальна драма «Шляхетні волоцюги», є ідеальними кандидатами для адаптації або ліцензування глобальними платформами, оскільки вони вже довели свою привабливість для вимогливої локальної аудиторії та володіють якісним виробничим рівнем.

Однак для реалізації повного потенціалу необхідно подолати низку системних викликів. Перш за все, це дефіцит фахівців, які розуміють специфіку створення контенту саме для глобальних стрімінгових платформ – від формату «біблії серіалу» і міжнародних юридичних нюансів до розуміння алгоритмічних особливостей просування. По-друге, брак механізмів фінансування та копродукції на міжнародному рівні. Державні фонди, такі як Держкіно, орієнтовані на внутрішній ринок; необхідні спеціалізовані інструменти для співфінансування проєктів разом із європейськими чи американськими партнерами, що автоматично відкривають доступ до дистрибуції. По-третє, інфраструктурні обмеження, особливо в галузі постпродакшну та віртуального виробництва, де українські студії ще відстають від світових стандартів, необхідних для конкуренції з корейськими чи західними гігантами [25].

Таким чином, потенціал українського контенту на глобальних платформах є колосальним, але його реалізація вимагає переходу від реактивної моделі (відповідь на запит платформ) до проактивної стратегії [22]. Україна повинна не просто пропонувати історії про війну, але й активно формувати новий культурний канон – створювати привабливі всесвіти, героїв та наративи, які будуть цікаві світові через свою унікальність, якість та актуальність. Стрімінгові платформи в цьому процесі є не просто дистриб'юторами, а союзниками та інвесторами, зацікавленими у відкритті нових, недосліджених культурних територій [25]. Завдання української культурної дипломатії – перетворити цей інтерес на довгострокове партнерство, що забезпечить Україні міцне місце на карті глобальної уваги на десятиліття вперед [16, 22].

3.3. Розробка рекомендацій щодо співпраці з глобальними стрімінговими акторами

Аналіз успішного кейсу Південної Кореї та оцінка потенціалу українського контенту демонструють, що пасивне очікування інтересу з боку глобальних

платформ є недостатнім для досягнення стійкого культурного впливу [6, 22]. Необхідна розробка комплексної, проактивної державно-приватної стратегії, спрямованої на системну інтеграцію національного креативного потенціалу в глобальні стрімінгові екосистеми. Ця стратегія має ґрунтуватися на розумінні логіки бізнесу цих платформ, трансформувати національні конкурентні переваги в комерційно привабливі пропозиції та будувати довгострокові партнерства, а не обмежуватися одноразовими продажами прав. Нижче наведено комплекс рекомендацій, структурованих за ключовими напрямками діяльності.

1. Формування державної політики як архітектора екосистеми.

Держава має відійти від ролі пасивного регулятора або грантодавця до ролі стратегічного архітектора та фасилітатора глобальних зв'язків. Першочерговим кроком має бути створення спеціалізованого міжвідомчого органу або Офісу стрімінгової дипломатії при Міністерстві культури та інформаційної політики у тісній координації з МЗС [16, 24]. Цей орган матиме чіткий мандат: формування єдиної політики співпраці з платформами, консолідація інформації про проекти та таланти, надання юридичного та переговорного супроводу продюсерам, а також моніторинг виконання угод. Критично важливою є розробка та впровадження податкових стимулів та негрошових пільг для міжнародних стрімінгових компаній, які інвестують у виробництво оригінального контенту в Україні або залучають українські студії до копродукції [6]. Це може включати повернення частини витрат (cash rebate), звільнення від ПДВ на обладнання для зйомок або спрощення митних та візових процедур для іноземних творчих команд. Метою є перетворення України не лише на джерело контенту, а й на привабливу, технологічно оснащену локацію для виробництва.

2. Підвищення конкурентоспроможності національної креативної індустрії.

Для ефективної конкуренції на глобальному ринку українські виробники повинні відповідати міжнародним стандартам якості, термінам та форматизації контенту [25]. Для цього необхідно запуснути цільові освітні програми та акселератори, спрямовані на підготовку продюсерів, сценаристів, режисерів та

дистриб'юторів, які спеціалізуються на роботі зі стрімінговими платформами. Навчання має включати тонкощі міжнародного права інтелектуальної власності, механіки переговорів щодо глобальних прав, специфіку створення «біблії» серіалів (series bible) та розробки концептів, зрозумілих для транснаціональної аудиторії. Паралельно слід створити Фонд копродукції або гарантійного забезпечення, який братиме на себе частину фінансових ризиків або надаватиме мезенінське фінансування для амбітних проєктів з чітко визначеним глобальним потенціалом, роблячи їх більш привабливими для інвестицій з боку платформ. Ключовим також є інвестиції в сучасну цифрову інфраструктуру: створення віртуальних виробничих студій (VP stages), розвиток сервісів постпродакшну та забезпечення високошвидкісного інтернет-з'єднання в локаційних кластерах.

3. Розробка та просування диверсифікованого контент-портфеля.

Стратегія не може обмежуватися експлуатацією єдиного, навіть надзвичайно актуального, нарративу (Табл. 4.2.). Необхідно працювати на довгострокову перспективу, формуючи багатогранний образ України [17].

Таблиця 3.2

Стратегічні контент-напрями та їх цілі для просування через стрімінг

Контент-напрямок	Опис та приклади жанрів	Цільова функція (місія)	Потенційні платформи/ніші
«Актуальний нарратив»	Драми, документальні фільми, трилери про війну, опір, деокупацію, історії героїв/героїнь.	Контрпропаганда, формування міжнародної солідарності, гуманізація конфлікту, документування історії.	Netflix (розділи документалістики та драм), Amazon Prime Video, спеціалізовані платформи на кшталт MUBI.
«Вічні теми з українським кодом»	Романтичні комедії, родинні саги, детективи, історичні епопеї (наприклад, про козацтво), фентезі та наукова фантастика з елементами української міфології.	Демонстрація універсальності та життєздатності культури, створення емоційного зв'язку, просування туристичного потенціалу.	Disney+ (сімейний контент), Netflix (жанрові колекції), Paramount+ (історичні драми).
«Нішевий експерт»	Високохудожнє артхаусне кіно,	Позиціонування України як центру	MUBI, Criterion Channel, локальні

	анімація для дорослих, серіали про сучасне мистецтво, дизайн, IT-середовище України.	інтелектуальної та художньої еліти, залучення креативного класу, формування престижного іміджу.	артхаусні стрімери в Європі та США.
«Контент для діаспори та вивчення мови»	Легкі ситкоми, молодіжні драмати, освітні шоу про культуру та історію, адаптовані класичні твори.	Зміцнення ідентичності діаспори, популяризація вивчення української мови, залучення дружньої іноземної аудиторії.	Спеціалізовані OTT-платформи для діаспори, YouTube-канали з подальшим ліцензуванням, освітні розділи платформ.

Примітка. Джерело: розроблено автором

4. Активна культурна та цифрова дипломатія.

МЗС та культурні інститути за кордоном мають інтегрувати роботу з платформами до свого функціоналу [24]. Посольства можуть виступати хабами, організовуючи презентації українських проєктів для локальних офісів Netflix, Amazon та інших гравців. Ключовим інструментом має стати організація онлайн-та офлайн-пітчингів українських продюсерів для міжнародних платформ під егідою держави, що значно підвищить професійний рівень подачі матеріалів (Рис. 4.1.). Крім того, необхідно ініціювати та співфінансувати створення м'яких копродукційних фондів з країнами-партнерами (наприклад, у рамках ініціативи ЄС Creative Europe), що дозволить українським творцям входити в європейські проєкти, автоматично отримуючи доступ до дистрибуції через партнерські мережі [16].

Рис. 3.1. Стратегічна модель інтеграції українського контенту в глобальні стрімінгові екосистеми

Примітка. Джерело: розроблено автором

5. Системний моніторинг, аналітика та захист інтересів.

Без вимірювань будь-яка стратегія сліпа [28]. Необхідно створити систему моніторингу, яка відстежуватиме рейтинги українського контенту в топах платформ, географію переглядів, тональність обговорень у соцмережах та економічний ефект (від туризму до зростання експорту). Ці дані мають бути основою для коригування політики. Юридичний блок має розробити типові угоди та рекомендації щодо захисту інтелектуальної власності, наголошуючи на важливості збереження авторських прав та можливості участі у майбутніх доходах, уникаючи сценарію повного відчуження прав. На міжнародному рівні Україна має лобіювати включення «культурного винятку» для креативних індустрій у торгові угоди, а також підтримувати європейські регуляторні ініціативи (на кшталт AVMSD), що створюють обов'язковий попит на локальний контент [1, 24].

Реалізація зазначених рекомендацій дозволить перевести взаємодію з глобальними стрімінговими платформами з рівня стихійних успіхів та

одноразових угод на рівень системної культурної політики. Ця політика має на меті не лише отримання миттєвого інформаційного ефекту, але й довгострокове будівництво культурного суверенітету у цифровому просторі, перетворення України з об'єкта геополітичних наративів на активного суб'єкта, який сам формує та експортує власні потужні історії, цінності та образи [22, 24]. Синергія між державною стратегією, інвестиціями в якість, дипломатичною підтримкою та бізнес-акуменом приватного сектору може зробити український контент постійним та вагомим елементом глобального культурного ландшафту, а стрімінгові платформи – найпотужнішим союзником у боротьбі за міжнародне визнання та безпеку країни [16].

Висновки до розділу 3

Проведений аналіз демонструє, що досвід Південної Кореї є яскравим прикладом успішного використання медіа-контенту як інструменту формування позитивного міжнародного образу держави. Ключовим чинником цього успіху стала узгоджена взаємодія державної політики, приватного сектору та глобальних платформ, що забезпечило системний розвиток креативної індустрії та її вихід на світовий рівень.

По-перше трансформація іміджу Південної Кореї відбулася завдяки цілеспрямованій стратегії розвитку культурного експорту. Різноманітність жанрів, висока якість виробництва та універсальність сюжетів дозволили корейському контенту подолати культурні бар'єри й інтегруватися у глобальний інформаційний простір. У результаті країна сприймається не лише як економічно розвинена, а й як потужний центр сучасної культури.

По-друге, стрімінгові сервіси відіграли вирішальну роль у масштабуванні цього впливу. Завдяки глобальній дистрибуції, алгоритмічним рекомендаціям та якісній локалізації корейський продукт став доступним широкій аудиторії у різних країнах одночасно. Це сприяло формуванню спільного культурного поля

та посиленню інтересу до країни як джерела інноваційних ідей та творчих рішень.

Водночас корейський кейс виявляє певні ризики. Серед них – можливе спрощення змісту культурних продуктів під впливом глобального попиту, повторюваність успішних формул та залежність від алгоритмічних моделей просування. Крім того, активне поширення культурного продукту може викликати напруження у міжнародних відносинах, що потребує обережної та зваженої дипломатичної політики.

Аналіз українського контексту свідчить про наявність значного потенціалу для розвитку подібної моделі. Сучасний інтерес до України з боку світової аудиторії формується на перетині інформаційного запиту, емоційної підтримки та зацікавлення у культурній самобутності. Це відкриває можливості для просування як документального, так і художнього контенту, що здатен формувати глибше розуміння української ідентичності.

Важливим є також внутрішній фактор: зростання попиту на національний продукт і розвиток локальних платформ створюють основу для виходу на міжнародний ринок. Проте для повноцінної реалізації цього потенціалу необхідно подолати низку бар'єрів, зокрема кадрові, фінансові та інфраструктурні обмеження. У зв'язку з цим особливого значення набуває формування комплексної стратегії співпраці з глобальними стрімінговими сервісами. Вона має включати активну роль держави як координатора, розвиток професійних компетенцій у сфері міжнародного виробництва, підтримку копродукції, а також просування різножанрового контенту, який відображає багатогранність української культури. Отже, успіх у формуванні позитивного іміджу країни через медіа залежить від системного підходу, що поєднує політичну волю, економічні ресурси та творчий потенціал. Використання можливостей стрімінгових платформ дозволяє не лише посилювати культурну присутність держави у світі, але й перетворити її на активного учасника глобального культурного діалогу.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження економічного, соціокультурного та політичного впливу глобальних стрімінгових платформ на національне кіновиробництво та культурну дипломатію, сформульовано найважливіші наукові та практичні результати.

Головний науковий результат полягає у доведенні амбівалентності впливу стрімінгових гігантів. З одного боку, вони виступають потужним каталізатором економічного розвитку, генеруючи значні інвестиції та створюючи робочі місця у національних креативних індустріях. З іншого боку, ці інвестиції супроводжуються серйозними ризиками, зокрема втратою контролю національними виробниками над інтелектуальною власністю на тривалі терміни, що підриває їхню довгострокову фінансову стійкість і перетворює їх з власників активів на простих підрядників. Ці висновки повністю відповідають сучасному рівню наукових знань у політичній економії медіа, які наголошують на проблемах концентрації цифрового капіталу.

Крім того, в рамках роботи вперше систематизовано функціонування стрімінгових платформ як «гібридних акторів» культурної дипломатії. Їхній вплив ґрунтується не на ідеологічному завданні, а на комерційній стратегії глокалізації та алгоритмічній курації, завдяки чому успішний комерційний контент автоматично створює потужний мультиплікативний ефект для м'якої сили країни-походження, як це наочно продемонстрував кейс корейської хвилі Hallyu. Також було виявлено та проаналізовано ключовий механізм віралізації культурного впливу через синергію стрімінгового контенту із соціальними мережами, що є критичним для досягнення глобальної культурної видимості.

Оскільки дослідження має теоретико-аналітичний характер, його результати готові до негайного впровадження на рівні формування стратегічної політики. Соціально-економічна значущість роботи полягає у наданні інструментів для забезпечення культурного суверенітету та підтримки

різноманітності національного кінематографу. Наукова значущість – у розширенні теоретичних рамок м'якої сили, інтегруючи до них концепцію цифрових транснаціональних корпорацій як суб'єктів геополітичного впливу.

З огляду на це, існує висока доцільність продовження досліджень, особливо у сфері аналізу алгоритмічного упередження та розробки міжнародних норм щодо антимонопольного регулювання цифрових гігантів. На основі зроблених висновків розроблено низку важливих рекомендацій.

Першочергово, держава має сприяти створенню типових угод для національних творців, які б гарантували елементи спільного володіння інтелектуальною власністю або право на реверсію прав через певний період. Це є критичним кроком для захисту фінансової бази національних продюсерських компаній. По-друге, необхідно запровадити механізм, за яким частина доходів стрімінгових платформ від експлуатації українського контенту або їхні інвестиційні внески спрямовуватимуться у цільовий фонд для підтримки незалежного та експериментального кіно, що не завжди відповідає глобальним комерційним шаблонам.

Крім того, Україна повинна активно лобіювати регуляторні вимоги в міжнародних організаціях та на рівні ЄС, вимагаючи включення вимог, аналогічних європейській директиві AVMSD, щодо частки локального контенту. Нарешті, необхідно створити системну державну програму підтримки культурного експорту, яка б використовувала успіх стрімінгового контенту для посилення суміжних галузей, таких як туризм, мовні курси та експорт національних товарів, максимізуючи таким чином економічний мультиплікаторний ефект.

Реалізація зазначених рекомендацій дозволить перевести взаємодію з глобальними стрімінговими платформами з рівня стихійних успіхів на рівень системної культурної політики, що забезпечить довгострокове будівництво культурного суверенітету України у цифровому просторі, перетворюючи її з об'єкта геополітичних наративів на активного суб'єкта, який сам формує та експортує власні потужні історії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрій Мартинов. «М'ЯКА СИЛА» ЯК ПОЛІТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ (1990ті – 20ті рр. ХХІ ст.). «*Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки*». 2020. С. 113–129. URL: <https://doi.org/10.15407/mzu2020.29.113>.
2. Голлівудські сценаристи і власники кінотеатрів вимагають скасувати угоду про купівлю Netflix компанії Warner Bros. *Mind.ua*. URL: <https://mind.ua/news/20298317-gollivudski-scenaristi-i-vlasniki-kinoteatriv-vimagayut-skasuvati-ugodu-pro-kupivlyu-netflix-kompani> (дата звернення: 15.12.2025).
3. Гриневич А. Топ-11 стрімінгових сервісів в Україні: що обирають українці для перегляду фільмів. *Galera News*. URL: <https://galera.news/top-11-strimingovykh-servisiv-v-ukrayini-shcho-obyayut-ukrayintsi-dlya-pereglyadu-filmiv-8576/> (дата звернення: 14.12.2025).
4. Ковальчук Т. \$72 мільярда за HBO и культовые франшизы: Netflix покупает Warner Bros. Discovery – Delo.ua. *Останні новини України та світу онлайн – delo.ua*. URL: <https://delo.ua/ru/news/72-milliarda-za-hbo-i-kultovye-fransizy-netflix-pokupaet-warner-bros-discovery-456524/> (дата звернення: 15.12.2025).
5. Коментарии Украина. "Друзі", "Гаррі Поттер" та "Гра престолів" на Netflix: що відомо | Коментарі Україна. *Коментарі Україна*. URL: <https://money.comments.ua/ua/news/company-news/druzi-garri-potter-ta-gra-prestoliv-na-netflix-scho-vidomo-789491.html> (дата звернення: 15.12.2025).
6. Кохно Д. Р. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДОСВІДУ ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ ТА УКРАЇНИ: СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БРЕНДУ. *Логос*. 2025. № 7. С. 84–88. URL: <https://doi.org/10.36074/logos-06.06.2025.015>.
7. КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ. Електронна бібліотека | Інститут історії України. URL: <http://resource.history.org.ua/cgi->

bin/eiu/history.exe?Z21ID=&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU1&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERM=0&S21STR=kulturna_diplomatija (дата звернення: 15.12.2025).

8. Культурна дипломатія: елегантний тандем мистецтва і політики. *Програма ЄС и Восточного партнерства - Культура и креативность*. URL: <https://www.culturepartnership.eu/ua/article/cultural-diplomacy> (дата звернення: 15.12.2025).

9. Марченко А. КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ: ПОНЯТТЯ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ. *Економіка та суспільство*. 2024. № 70. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-150> (дата звернення: 15.12.2025).

10. Найпопулярніші стрімінгові відеосервіси за країнами. *Pingvin.Pro*. URL: <https://pingvin.pro/gadgets/news-gadgets/najpopulyarnishi-strimingovi-videoservisy-za-krayinamy.html> (дата звернення: 15.12.2025).

11. Нестеренко Є. Економічне диво Південної Кореї: як країна за одне покоління вирішила проблему бідності і занепаду після Другої світової?. *Телеканал 2+2 – серіали, фільми, проекти та спортивні трансляції*. URL: <https://2plus2.ua/spravzhnya-istoriya/novyny/dozvil-na-vbyvstvo-z-moskvy-novi-detali-rozsliduvannia-rozghonu-maidanu-pro-yaki-treba-znaty> (дата звернення: 16.12.2025).

12. Першість месенджерів та контент зі стрімінгових платформ: дослідження медіаспоживання українців. *Онлайн-медіа «ММР»*. URL: <https://mmr.ua/news/trends/pershist-mesendzheriv-ta-kontent-zi-strymingovyh-platform-doslidzhennya-mediaspozhyvannya-ukrayincziv>.

13. Південна Корея впроваджує масштабну національну криптоагенду, але деталі залишаються неясними - BeInCrypto Ukrainian. *BeInCrypto*. URL: <https://ua.beincrypto.com/pivdenna-koreya-zapuskaye-velyku-natsionalnu-krypto-ahendu-ale-detali-zalyshayutsya-obmezhenymy/> (дата звернення: 16.12.2025).

14. Піратство, конкуренція з телебаченням і робота з сегментуванням. Як працюють стримінгові платформи в Україні. *Медіамейкер*. URL: <https://mediamaker.me/piratstvo-konkurencziya-z-telebachennyam-i-robota-z-segmentuvannyam-yak-praczyuyut-strymingovi-platformy-v-ukrayini-13147/> (дата звернення: 16.12.2025).

15. Поліковська Ю. Підсумки українського стримінгу у 2024 році: найпопулярніші стримери, канали і трансляції. *ms.detector.media*. URL: <https://ms.detector.media/internet/post/37371/2025-01-27-pidsumky-ukrainskogo-strymingu-u-2024-rotsi-naypopulyarnishi-strymeri-kanaly-i-translyatsii/> (дата звернення: 16.12.2025).

16. Полякова Ю. В., Шайда О. Є., Степанов А. В. КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ. *Herald of Lviv University of Trade and Economics Economic sciences*. 2023. № 71. С. 57–63. URL: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-71-08> (дата звернення: 15.12.2025).

17. Попит на українськомовний контент у світі зростає, та як підтримати цей тренд?. *Новини України - останні новини України сьогодні - УНІАН*. URL: <https://www.unian.ua/society/popit-na-ukrajinskomovniy-kontent-u-sviti-zrostaye-ta-yak-pidtrimati-cey-trend-12825006.html> (дата звернення: 16.12.2025).

18. Руднєва А.О, Мальована Ю.Г, Арсенюк М.С. КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ УКРАЇНИ. *Регіональні студії*. 2024. No. 37. Р. 63–67. URL: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2024.37.11> (date of access: 15.12.2025).

19. Світовий феномен: Як корейська культура підкорює світ через Нетфлікс. *Правдоруб*. URL: <https://pravdorub.live/for-south-koreanssquid-game-was-more-than-just-entertainment/> (дата звернення: 16.12.2025).

20. Степанова К. Як стримінгові сервіси Netflix та Disney+ вплинули на кіно. *DeTalks*. URL: <https://www.detalks.media/post/vplyv-striminhovykh-servisiv-na-kinovyrobnytstvo-yak-netflix-i-disney-perevertaiut-industriiu> (дата звернення: 15.12.2025).

21. У чому секрет "Гри в кальмара"? *Новини України - останні новини України сьогодні - УНІАН*. URL: <https://www.unian.ua/longrids/u-chomu-sekret-gry-v-kalmara/> (дата звернення: 15.12.2025).

22. Філатова О.Є. КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Питання політології»*. 2021. № 40. С. 50–57. URL: <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2021-40-06> (дата звернення: 13.12.2025).

23. Чому світ обожає серіал "Паперовий будинок" на Netflix. *Vogue UA - жіночий журнал про моду, красу і стиль. Vogue Ukraine - fashion, beauty, arts, society and living*. URL: <https://vogue.ua/article/culture/kino/pochemu-vse-govoryat-o-seriale-bumazhnyy-dom-na-netflix-40604.html> (дата звернення: 15.12.2025).

24. Юрченко О. ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ФОРМА МІЖНАРОДНИХ КОМУНІКАЦІЙ, ЇЇ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ІМІДЖУ УКРАЇНИ. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-124> (дата звернення: 15.12.2025).

25. Як стрімінгові платформи змінюють українську кіноіндустрію. *Cineast*. URL: <https://cineast.com.ua/2024/10/19/how-streaming-platforms-are-changing-the-ukrainian-film-industry/> (дата звернення: 15.12.2025).

26. Amazon. *Amazon.de Sign up for Prime Video*. URL: https://www.primevideo.com/offers/nonprimehomepage/ref=dv_web_force_root (date of access: 15.12.2025).

27. Cool Japan - The Project That Transformed Japan Into a Cultural Powerhouse. *Yokogao Magazine*. URL: <https://www.yokogaomag.com/editorial/project-cool-japan> (date of access: 15.12.2025).

28. Data-driven атрибуція: що це і як використовувати. *CASES*. URL: <https://cases.media/article/data-driven-atribuciya-sho-ce-i-yak->

[vikoristovuvati?srsltid=AfmBOop_jA2mFnjvuI6xEWqLxw6q9idDnaR6vTdPmVyyOj_tr-dII35s](https://www.vikoristovuvati.com/?srsltid=AfmBOop_jA2mFnjvuI6xEWqLxw6q9idDnaR6vTdPmVyyOj_tr-dII35s) (дата звернення: 15.12.2025).

29. Disney+. *Disney+ | Stream Movies, TV Shows, Documentaries & More | U.S. Site*. URL: <https://www.disneyplus.com/welcome/unavailable> (date of access: 15.12.2025).

30. FOMO у маркетингу: як страх щось втратити змушує купувати. *Marketer*. URL: <https://marketer.ua/ua/what-is-the-fomo-effect/> (дата звернення: 15.12.2025).

31. Hallyu (Korean Wave). *Homepage | KCCUK*. URL: <https://kccuk.org.uk/en/about-korea/culture-and-arts/hallyu-korean-wave/> (date of access: 15.12.2025).

32. HBO Max | Дивіться HBO, серіали, фільми та багато іншого. *HBO Max*. URL: <https://www.hbomax.com/ua/uk> (дата звернення: 15.12.2025).

33. InVenture. Netflix інвестує \$2,5 млрд у виробництво серіалів та фільмів у Південній Кореї. *Инвестиции в Украине - сайт про инвестиции InVenture*. URL: <https://inventure.com.ua/uk/news/world/netflix-investuye-dollar25-mlrd-u-virobnictvo-serialiv-ta-filmiv-u-pivdennij-koreyi> (дата звернення: 15.12.2025).

34. Netflix до кінця року витратить на контент більше 17 млрд доларів. *detector.media*. URL: <https://detector.media/infospace/article/174002/2020-01-17-netflix-do-kintsya-roku-vytratyt-na-kontent-bilshe-17-mlrd-dolariv/> (дата звернення: 15.12.2025).

35. Netflix залучає \$2 млрд інвестицій на фінансування нових проєктів. *Mind.ua*. URL: <https://mind.ua/news/20189902-netflix-zaluchae-2-mlrd-investicij-na-finansuvannya-novih-proektiv> (дата звернення: 15.12.2025).

36. Netflix купує Warner Bros за 80 мільярдів доларів: які фільми перейдуть компанії. *24 Канал*. URL: https://24tv.ua/business/netflix-ogolosiv-pro-pokupku-warner-bros-pro-ugodu-netfliks-perelik_n2965636 (дата звернення: 15.12.2025).

37. Netflix. *Netflix*. URL: <https://www.netflix.com/ua/> (date of access: 15.12.2025).

38. Striking a Balance: Investing in Original Content for Streaming Services. *CacheFly Content Delivery Network*. URL: <https://www.cachefly.com/news/striking-a-balance-investing-in-original-content-for-streaming-services/> (date of access: 15.12.2025).

39. The Walt Disney Company. *Google Фінанси*. URL: https://www.google.com/finance/quote/DIS:NYSE?sa=X&ved=2ahUKEwi_oQlScCRAXUtUIUIHQDnAw0Q3ecFKAR6BAglEAU (date of access: 15.12.2025).

**ЗГОДА здобувачки освіти Державного університету економіки і технологій про
перевірку кваліфікаційної роботи на прояви академічного плагіату
та розміщення в Репозитарії ДУЕТ**

Я, Паливода Сніжана Володимирівна, підтримую політику Державного університету економіки і технологій з академічної доброчесності і відкритого доступу. Стверджую, що кваліфікаційна бакалаврська робота «Глобальні стрімінгові платформи як нові драйвери культурної дипломатії» виконана самостійно та не містить академічного плагіату. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Державного університету економіки і технологій ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення норм академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Також я поінформованна, що відповідно до пункту 5.8 «Положення про Репозитарій (електронну базу даних) Державного університету економіки і технологій» згадана робота буде розміщена в Електронному архіві Університету (Репозитарії ДУЕТ) та ознайомена з умовами такого розміщення.

08.06.2026

С. ПАЛИВОДА